

«Κάθε παραγωγική δραστηριότητα είναι αναγκαστικά ετερόνομη, κάθε μισθωτή εργασία υπό τη διεύθυνση κάποιου είναι αναγκαστικά αδιάφορη και δεν μπορεί να έχει μόνο ένα ρόλο, να διασφαλίζει ένα εισόδημα... Πρόκειται καθαρά για εμπορευματική σχέση. Αντίθετα η αυτόνομη δημιουργική δραστηριότητα πρέπει να διαφέρει κατά το δυνατόν περισσότερο από τη μισθωτή εργασία.»

A. Γκορζ, 1980

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

Οι εργοστασιακοί χώροι έχουν την χωροταξική ιδιαιτερότητα να ωθούνται σε περιοχές έξω από τα αστικά κέντρα, σε βιομηχανικές ζώνες. Αυτό είναι αρκετά βολικό για τα ίδια τα εργοστάσια, καθώς η απομάκρυνσή τους από τις αστικές περιοχές βοηθάει στην εύρυθμη λειτουργία τους.

Έτσι έχει παρουσιαστεί το φαινόμενο της ανάπτυξης ολόκληρων οικισμών, ακόμα και πόλεων γύρω από τέτοιες βιομηχανικές ζώνες. Αυτές οι περιοχές είναι σαφώς υποβαθμισμένες σε σχέση με άλλες, αφού οι υγειονομικές συνθήκες είναι άσχημες με καμία προοπτική βελτίωσης. Από τους ρύπους και τα βαρέα υλικά που υπάρχουν επιβαρύνεται σε μεγάλο βαθμό η δημόσια υγεία. Επίσης η οικονομική ανάπτυξη των περιοχών αυτών είναι βασισμένη αποκλειστικά στις εργοστασιακές μονάδες, με αποτέλεσμα να έχει δημιουργηθεί μια σχέση εξάρτησης ανάμεσα στην τοπική κοινωνία και τις διαθέσεις των βιομηχάνων.

Εκτός από τη εξάρτηση της τοπικής κοινωνίας, όμως, υπάρχει και η πολύ χειρότερη εξάρτηση του ίδιου του εργαζομένου. Η παραγωγική διαδικασία είναι κατατεμαχισμένη και συγκεκριμενοποιημένη. Ο εργάτης καθλώνεται σε μια θέση και καθίσταται ένα γρανάζι στη αλυσίδα παραγωγής. Του αφαιρείται το δικαίωμα της δημιουργικότητας και της ανάπτυξης της προσωπικότητας του. Αυτό οφείλεται στην απόλυτη εξειδίκευση και στην αυτοματοποίηση ενός ατόμου μέσα στο χώρο του εργοστασίου.

Καθόλου τυχαία η εργατική τάξη αποτελείται κυρίως από λαϊκά στρώματα μετανάστες και κατοίκους φτωχών περιοχών. Οι ομάδες αυτές για να επιβιώσουν αναγκάζονται καθημερινά να δουλεύουν με όρους που τους θέτουν τα αφεντικά, και που καμία σχέση δεν έχουν με τα εργασιακά κεκτημένα, να κάνουν εκπτώσεις στις αξίες τους και να συμβιβάζονται όλο και περισσότερο με το καθεστώς της μισθωτής σκλαβιάς. Σ' αυτό συντελεί κι ο φόβος της ανεργίας που υπάρχει σε μεγάλο μέρος του πληθυσμού.

Ειδικότερα οι μετανάστες εργάζονται υπό ένα καθεστώς ημιπαρανομίας, με επιπρόσθετο το φόβο της απέλασης.

Κάθε τι που είναι καταπιεστικό από τη φύση του, έχει κι ένα μύθο για να συγκαλύπτεται. Στην προκείμενη περίπτωση ο μύθος που νομιμοποιεί τη μισθωτή σκλαβιά στα μυαλά όλων μας είναι η έτσι κι αλλιώς επιβαλλόμενη «κοινωνική αξιοπρέπεια». Η λαϊκή ρήση «όποιος δεν δουλεύει είναι τεμπέλης» είναι χαρακτηριστική. Δεν είναι μόνο η μισθωτή σκλαβιά σαν θεσμός που αλλοτριώνει και καταστρέφει ολοκληρωτικά κάθε είδους διάθεση για ζωή και δημιουργία, αλλά και οι συνθήκες που επικρατούν. Αυτές ακούνε στο όνομα ελαστικό ωράριο, υπερωρίες, μερική-ευέλικτη απασχόληση, απολύσεις και αποκέντρωση της παραγωγής.

Στα εργοστάσια, τα φαινόμενα της «ευέλικτης» απασχόλησης έχουν πάρει διαστάσεις καθολικές. Η ευελιξία αυτή λοιπόν στην εργασία είναι ένα όπλο των αφεντικών έναντι των εργατών, αφού δίνει το δικαίωμα στα αφεντικά να καλύπτουν αποτελεσματικά τις ανάγκες τους, αφαιρώντας από τους εργάτες το δικαίωμα σταθερότητας στην εργασία. Επίσης οι εργάτες χάνουν κάθε δυνατότητα για συλλογική αντίσταση και άρνηση απέναντι στις βάνουσες επιθέσεις των αφεντικών.

Επιπλέον ο εργαζόμενος κατά τη διάρκεια της εργασίας του, έχει να αντιμετωπίσει και τα συστήματα ελέγχου, αφού οι μονάδες παραγωγής στα εργοστάσια είναι υπό την επιτήρηση των αφεντικών. Ο ρόλος του ρουφιάνου έχει περάσει πλέον στις κάμερες παρακολούθησης. Έτσι οι εργάτες δουλεύουν κάτω από ένα καθεστώς ανελευθερίας, ομηρίας και φόβου που αλλοτριώνει την ίδια τους την ύπαρξη. Με τον τρόπο αυτό δίνεται στα αφεντικά η δυνατότητα να αυξάνουν το ρυθμό παραγωγής, αφού η παραμικρή παρέκκλιση γίνεται αντιληπτή. Λόγω της εντατικοποίησης της παραγωγής και των αυξημένων απαιτήσεων, οι εργάτες εξαναγκάζονται να δουλεύουν με ταχύτερους ρυθμούς, με συχνό αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας τα εργατικά ατυχήματα.

Πέρα βέβαια από τους εντατικούς ρυθμούς εργασίας, για τα εργατικά ατυχήματα ευθύνονται ένας αριθμός από παράγοντες, όπως η έλλειψη προσωπικού, που ωθεί τους εργαζόμενους στο να ασχολούνται με περισσότερες εργασίες από όσες μπορούν. Βασικός παράγοντας επίσης είναι η έλλειψη μέτρων ασφαλείας, όπως κράνη, ειδικά υποδήματα, συντήρηση μηχανημάτων, κ.α. Σχεδόν για όλα αυτά, η ευθύνη πέφτει στα

αφεντικά, που προκειμένου να εξοικονομήσουν κάποια κέρδη παραπάνω για τους εαυτούς τους, θέτουν σε κίνδυνο τις ζωές των υπαλλήλων τους σε καθημερινή βάση.

Τα εγχώρια αφεντικά μετά από όλα αυτά έχουν βρει ένα ακόμη μέσο για να αυξάνουν τα κέρδη τους: τη μεταφορά των εργοστασίων τους στο εργοτάξιο των Βαλκανίων. Μετά την πτώση του «υπαρκτού» σοσιαλισμού, εμφανίστηκε στα Βαλκάνια μια ιδιότυπη κατάσταση. Δημιουργήθηκε ένα μεταναστευτικό ρεύμα από το λεγόμενο ανατολικό μπλοκ προς την Ελλάδα, τροφοδοτώντας την με φτηνά εργατικά χέρια, και συντελώντας καθοριστικά στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Ταυτόχρονα άνοιξαν και τα σύνορα, αποκαλύπτοντας έναν επενδυτικό παράδεισο.

Οι χώρες των Βαλκανίων παρείχαν πολύ πιο χαμηλούς μισθούς από τις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης, η βιομηχανία ήταν υποαναπτυγμένη και η ανεργία μεγάλη. Σε αυτή την κατάσταση, οι έλληνες βιομήχανοι είδαν μια μεγάλη ευκαιρία για την ανάπτυξη των κερδών τους. Φορώντας το προσωπείο της επενδυτικής αναζήτησης μετέφεραν τις επιχειρήσεις τους στις εν λόγω χώρες και στρατοπέδευαν την φιλαργυρία τους στις πλάτες των εξαθλιωμένων βαλκάνιων προλετάριων επιβάλλοντάς τους, τους όρους και τις απαιτήσεις τους.

Εκτός βέβαια από το προσωπικό συμφέρον του κάθε βιομηχάνου υπάρχει η όχι και τόσο κρυφή φιλοδοξία του ελληνικού κράτους να καθιερωθεί (και το έχει καταφέρει) ως οικονομική και πολιτική υπερδύναμη στον χώρο των Βαλκανίων. Η επεκτατική αυτή πολιτική καθιερώθηκε τα 10 περίπου τελευταία χρόνια όπου επήλθε μια σχετική πολιτική σταθερότητα, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί ένα ντόμινο από εργοστάσια τα οποία έκλειναν κι άνοιγαν ξανά στις χώρες των Βαλκανίων.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα της αгаστικής συνεργασίας ελληνικού κράτους και κεφαλαίου είναι οι χρηματοδοτήσεις και επιδοτήσεις που δόθηκαν σε πολλές επιχειρήσεις, οι οποίες αφού πραγματοποίησαν τεράστια κέρδη ή καιροσκοπήσαν, σήμερα κλείνουν με ευκολία ή μεταφέρονται σε γειτονικές χώρες. Ως κλασική περίπτωση αναφέρονται τα κλωστήρια Πρεβέζης, ιδιοκτησίας του ευρωβουλευτή της Ν.Δ. και τέως προέδρου του ΣΕΒ, Στ. Αργυρού, που προσφάτως αποφάσισε το κλείσιμο της επιχείρησης. Τα κέρδη που είχαν οι βιομήχανοι ήταν τόσο μεγάλα, ώστε στην βόρεια –για αρχή– Ελλάδα, έκλεισε ένα μεγάλο ποσοστό των

εργοστασίων. Έκλεισαν ακόμα και επιχειρήσεις που ήταν κερδοφόρες, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τη βιομηχανία φωσφορικών λιπασμάτων Θεσσαλονίκης.

Οι συνέπειες από τις οικονομικές και πολιτικές βλέψεις των εργοστασιάρχων, προφανώς έχουν επηρεάσει τις κοινωνίες τις οποίες αφορούν. Στην Ελλάδα, περιοχές των οποίων η οικονομία είχε βασιστεί στις βιομηχανικές μονάδες, ουσιαστικά κατέρρευσαν, δημιουργώντας μεγάλη ποσοστά ανεργίας, τα οποία ανά περιπτώσεις άγγιζαν το 50-60%. Επίσης, οι εργάτες στις βαλκανικές χώρες πλήγονται με έναν διαφορετικό, αλλά εξίσου άσχημο τρόπο. Εξαναγκάζονται να πουλήσουν την αξία της εργασίας τους σε υπερβολικά χαμηλές τιμές, προσφέροντας ταυτόχρονα υπέρογκα κέρδη στα αφεντικά τους.

Μέσα στους υπαίτιους αυτών των συνθηκών, προστίθενται και οι επαγγελματίες συνδικαλιστές, οι οποίοι δεν χάνουν ευκαιρία να δηλώσουν την αλληλεγγύη τους και να αγωνιστούν με «περίσσεια» θάρρους για τα δικαιώματα των εκμεταλλευομένων. Διακρίνεται όμως καθαρά ότι ο συνδικαλισμός τους, αποτελεί ένα κατεστημένο, το οποίο έχει θεσπιστεί και του παρέχεται όση νομική κάλυψη χρειάζεται, για να αποτελεί δόλωμα προσφυγής των εργαζομένων για κάποια υποτιθέμενα αποτελέσματα στη σύγκρουσή τους με τα αφεντικά. Ασχολείται περισσότερο με την ίδια του τη δομή και με τα οικονομικά κίνητρα που του δίνονται (μοίρασμα κονδυλίων σε συνδικαλιστικές οργανώσεις) παρά με τα αιτήματα των εργατών, πράγμα που φαίνεται όχι μόνο από την αποδοχή του καταναγκασμού της μισθωτής σκλαβιάς, αλλά και από την υπόθαλψη της καπιταλιστικής ανάπτυξης. Οι αυτοοργανωμένες συλλογικότητες εντός του χώρου εργασίας, θα ήταν μια απάντηση σε αυτό το θεσμό διαμεσολάβησης και χειραγώγησης. Η αποδοχή τους βέβαια από τους εργαζόμενους είναι περιορισμένη λόγω της επιφυλακτικότητας που υπάρχει για ένα σωματείο που η δομή του δεν βασίζεται στην ιεραρχία και τις εξουσιαστικές σχέσεις.

Έχοντας στο μυαλό μας τις απαράδεκτες συνθήκες εργασίας, την εκμετάλλευση του εργαζομένου και τη θυσία του στο βωμό του καπιταλιστικού κέρδους με σημείο αναφοράς τα εργατικά ατυχήματα, γίνεται αντιληπτό ότι τα ασφυκτικά σχέδια των αφεντικών προαναγγέλλουν ουσιαστικά τον θάνατο στους εργασιακούς χώρους. Από τη μια το

κεφάλαιο, το κράτος, οι χειραγωγικοί μηχανισμοί, δηλαδή ένας ολόκληρος μηχανισμός εκμετάλλευσης, καταπίεσης και διαμεσολάβησης, κι από την άλλη οι «υπήκοοι» τους, οι «παράπλευρες απώλειες» του μηχανισμού αυτού.

Πέρα από άλλες οργανώσεις, και από τον αναρχικό-αντιεξουσιαστικό χώρο, δηλαδή ένα χώρο αμφισβήτησης κι αλληλεγγύης, από ανθρώπους ενάντια σε κάθε μορφής εκμετάλλευση, έχουν γίνει κάποιες κινήσεις αλληλεγγύης που αφορούσαν εργατικά ατυχήματα και τις νέες εργασιακές συνθήκες που επικρατούν. Αυτές οι κινήσεις βέβαια δεν αποτελούν από μόνες τους απάντηση, αφού η πραγματική απάντηση θα δοθεί μόνο όταν αποτιναχθεί από πάνω μας η συνθήκη της εξατομίκευσης, εξοστρακιστούν οι διαμεσολαβητικοί μηχανισμοί και οι εργάτες πάρουν στα χέρια τους την μοίρα τους.

Ο κατάλογος με τις δολοφονίες των εργατών, με τις συνεχείς νομιμοποιήσεις αυτών από το ίδιο το κράτος υπέρ των δήμιων-αφεντικών, είναι μακροσκελής. Ενδεικτικά αναφέρουμε κάποια από τα πολλά περιστατικά, καθώς και κινήσεις αλληλεγγύης με αφορμή αυτά:

Στην Κόρινθο, στις 3 Απρίλη 2003 μετά από έκρηξη ασετιλίνης κατά τη διαδικασία συγκόλλησης σωλήνων σε εργοστάσιο της σωληνουργίας Κορίνθου, 6 εργάτες σκοτώθηκαν και τρεις τραυματίστηκαν. Ακολούθησε παρέμβαση στην Κόρινθο στις 12 Απρίλη σαν ένδειξη αλληλεγγύης και αντιπληροφόρησης στην περιοχή.

Στις 8 Σεπτέμβρη 2005 πραγματοποιήθηκε από αναρχικούς συγκέντρωση αλληλεγγύης στις εργάτριες της Sex Form, που ήταν απλήρωτες από τις 29/8. Στις 17/11 έγινε συμβολική κατάληψη και στα μέσα Δεκέμβρη οι εργάτριες κέρδισαν τα ασφαλιστικά κέρδη που είχαν καταθέσει εναντίον του εργοστασιάρχη Παπαδόπουλου, που όριζαν την εκποίηση της περιουσίας του και την καταβολή των δεδουλευμένων. Το Σάββατο 12/11, στην κεντρική πλατεία Ιλίου έγινε εκδήλωση αλληλεγγύης στις εργάτριες. Μετά το τέλος πραγματοποιήθηκε πορεία και γράφτηκαν συνθήματα σε τράπεζες, ΟΑΕΔ κ.τ.λ.. Στις 2 Γενάρη 2006 οι εργάτριες προχώρησαν σε κατάληψη του εργοστασίου.

Στις 26 Νοέμβρη 2005 πραγματοποιήθηκε πορεία στα γραφεία του ομίλου Κλωνατέξ. Σε αυτόν τον όμιλο ανήκει και το εργοστάσιο νήματος της Τρικολάν στη Νάουσα το οποίο είχαν καταλάβει από τον Οκτώβρη

οι εργάτες ζητώντας από τον ιδιοκτήτη του εργοστασίου Λαναρά τις αποζημιώσεις τους, αφού το εργοστάσιο θα μεταφερόταν σε κάποια χώρα με φτηνό εργατικό δυναμικό στα Βαλκάνια.

Το Σάββατο 21 Οκτώβρη πραγματοποιήθηκε από αναρχικούς κι αντιεξουσιαστές συμβολικός αποκλεισμός τριών ωρών του σούπερ μάρκετ Μαρινόπουλος επί της οδού Πατησίων στα Πατήσια. Ο αποκλεισμός έγινε ως ένδειξη εναντίωσης στην απελευθέρωση του ωραρίου. Για αρκετές εβδομάδες γινόντουσαν τέτοιου είδους αποκλεισμοί σε διάφορα σημεία της Αθήνας.

Στις 22/2/2006 πραγματοποιήθηκε στο λιμάνι του Πειραιά συγκέντρωση αλληλεγγύης στους απεργούς ναυτεργάτες. Ο αποκλεισμός του λιμανιού κράτησε περίπου 2 ώρες ενώ αργότερα πραγματοποιήθηκε πορεία προς το σταθμό του ΗΣΑΠ Πειραιά κατά την οποία καταστράφηκαν κάμερες παρακολούθησης, και προκλήθηκαν φθορές σε τράπεζες και γραφεία μεγάλων ταξιδιωτικών εταιρειών.

Την Τετάρτη 15 Μάρτη, ημέρα της πανελλαδικής απεργίας της ΓΣΕΕ, εξελίχθηκαν οι ακόλουθες δράσεις: Από το Πεδίον του Άρεως ξεκίνησε μηχανοκίνητη πορεία η οποία είχε καλεστεί από τους Caballeros και έθετε κλαδικά αιτήματα των διανομέων, αλλά και συνολικότερα προτάγματα. Η πορεία διέσχισε κεντρικούς δρόμους της Αθήνας, λίγο πριν και κατά τη διάρκεια των συγκεντρώσεων. Παρέμβαση στους χώρους των απεργιακών συγκεντρώσεων της ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ πραγματοποίησαν αναρχικοί με τρικάκια και κείμενα. Την ίδια ώρα στο Μουσείο, αναρχικοί ακολούθησαν την κεντρική πορεία σχηματίζοντας μπλοκ με πανώ που έγραφε «Παζάρια με αφεντικά, κράτος, συνδικάτα, ή αγώνας συγκρουσιακός τώρα και για πάντα».

Στις 2μ.μ. της ίδιας μέρας πραγματοποιήθηκε συγκέντρωση περίπου 259 αναρχικών κι αντιεξουσιαστών στην πλατεία Κουμουνδούρου. Συγκροτήθηκε μπλοκ με πανώ που ανέφερε «τρομοκρατία είναι η μισθωτή σκλαβιά – καμιά ειρήνη με κράτος και αφεντικά». Ακολουθεί πορεία προς το υπουργείο Εργασίας όπου εκτοξεύονται μπογιές και πέτρες στην πρόσοψη.

Την 1/5 πραγματοποιήθηκε μηχανοκίνητη πορεία προς το εργοστάσιο της Sex Form με προσυγκέντρωση στην πλατεία Αττικής. Η πορεία πέρασε από τις περιοχές του Κολωνού, των Σεπολίων και του Περιστερίου πριν να καταλήξει στο εργοστάσιο όπου πραγματοποιήθηκε ολιγόλεπτη

παρέμβαση.

Μέσα στην απαξίωση των εργασιακών κεκτημένων και τη συνεχή καταπίεση των εργατών αλλά και του συνόλου των εργαζομένων η μόνη απάντηση μπορεί να είναι η συνεχής ρήξη με την κατεστημένη εξαθλίωση.

Δεν ζούμε για να μετράμε τους άτυχους νεκρούς. Δεν είμαστε μοιρολάτρες για να αποδεχόμαστε τον πόνο, να ζούμε τη δυστυχία και να περιμένουμε το θάνατο που μας επιφυλάσσουν ως μοναδική προοπτική τα αφεντικά. Δεν πρόκειται να γίνουμε κομματικά εργαλεία σε δοσίλογους μηχανισμούς εξουσίας. Για αυτό το λόγο βρισκόμαστε στο δρόμο. Γιατί μόνο οι κοινωνικές αντιστάσεις μπορούν να είναι η απάντηση.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ...

Αυτά που περιγράφουμε έχουν να κάνουν με μια εφιαλτική εικόνα που είναι εμπνευσμένη από μία ιστορία του Edgar Allan Poe όπου όλοι είμαστε κλεισμένοι σε ένα δωμάτιο και οι τοίχοι αυτοί προσπαθούν να μας καταπλακώσουν. Χρόνια τώρα ταυτίζουμε τους τοίχους αυτούς με τον καπιταλισμό, το κράτος, το κεφάλαιο και τους εξουσιαστές, έτοιμοι να μας κατασπαράξουν.

Με στομφώδες και καθησυχαστικό ύφος μας δηλώνουν ότι: «Η εργασία αποτελεί ένα συνταγματικά κατοχυρωμένο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ, που μεριμνά για τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών με σκοπό την ηθική και υλική εξύψωση τους» (απόσπασμα από το άρθρο 22 του συντάγματος). Όμως στην σύγχρονη τρομακτική πραγματικότητα το θέμα γίνεται πιο σαφές: Εμείς θα το ονομάζαμε ένα συνταγματικά κατοχυρωμένο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΑΤΑΝΑΓΚΑΣΜΟ.

Ακόμη και αν μπει στην διαδικασία να βρεις το νόημα της ίδιας της λέξης, η πρώτη ερμηνεία που θα συναντήσεις στο λήμμα <δουλεύω> είναι = είμαι δούλος ή υπηρέτης, είμαι υποδουλωμένος, υποταγμένος. Τόσο απλά!

Ας το πάρουμε από την αρχή: Ο υποψήφιος εργαζόμενος που ζητά να προσληφθεί σε μία επιχείρηση, υπογράφει μια σύμβαση στην «καλύτερη» περίπτωση, ώστε να καλύψει τις βιοποριστικές του ανάγκες (είτε είναι «πλαστές» είτε όχι) πάντα υπό το φόβητρο της ανεργίας. Εδώ καλούμαστε σχεδόν να αποκλείσουμε την περίπτωση να ψάχνει κάποιος δουλειά της αρεσκείας του ή έστω για να καλύψει κάποια ενδιαφέροντα του.

Επίσης, αναγκαζόμαστε να αφήσουμε απ' έξω όσους πέφτουν στην φάκα της εμμονής για καριέρα, για επιτυχία ή όλων αυτών των παγίδων εκμετάλλευσης... Αυτοί ζουν σε άλλο πλανήτη!

Αυτομάτως λοιπόν εντάσσεται σε ένα πολύ συγκεκριμένο εργασιακό πλαίσιο που τον δεσμεύει σε παροχή υπηρεσιών σύμφωνα με τις υποδείξεις, εντολές του εκάστοτε εργοδότη. Αυτό ονομάζεται εξαρτημένη εργασία.

Ξεκάθαρα πια, η σχέση που δημιουργείται μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων είναι μια σχέση ιεραρχική, σχέση εξουσίας, εφόσον η κάθε πλευρά έχει διαφορετικά συμφέροντα να εξυπηρετήσει και με διαφορετικό

τρόπο (φυσικό αντίκτυπο της υπάρχουσας καπιταλιστικής οργάνωσης). Οι μεν εκτελούν την εργασία που απαιτείται για την παραγωγή ενός προϊόντος ώστε να λάβουν έναν μισθό για αυτό, ενώ οι δε μισθώνουν τους εργαζομένους και λαμβάνουν τον καρπό της εργασίας αυτής με σκοπό να το πουλήσουν. Εδώ είναι που βγαίνει στη σκηνή το χρήμα.

Και έτσι, όλοι μαζί πια μπαίνουν στο βωμό της αλλοτρίωσης...!

Με άλλα λόγια, γίνεσαι ιδιοκτησία κάποιου άλλου, ξεπουλώντας την φύση σου (σώμα και πνεύμα) μετατρέποντας την ίδια σου την ύπαρξη σε μηχανή παραγωγής, επικυρώνοντας έτσι το δικαίωμα του αφεντικού να μπορεί να τιθασει τις όποιες ανάγκες σου, επιθυμίες σου και γενικά την ανεξάρτητη βούληση σου.

ΜΑ ΑΥΤΟ ΕΙΝΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ!!!

ΜΑΣ ΔΟΥΛΕΥΕΤΕ;;

Ας επιστρέψουμε στην προαναφερόμενη συνταγματική διάταξη. Λέγεται ότι για να αντιληφθούμε έναν νόμο στην ολότητα του πρέπει πρώτα να δούμε τις εξαιρέσεις του. Ωραία και καλά δηλαδή τα περί κοινωνικού δικαιώματος της εργασίας, αλλά ρίχνοντας μια ματιά στα «παραθυράκια», κατανοούμε το μέγεθος της αυθαιρεσίας.

Για να χάσει ένα δικαίωμα την αξία του και να καταστεί ανενεργό πρέπει πρώτα να διασπαστεί, γεγονός που αναιρεί την ουσία του ίδιου του δικαιώματος. Και αρχίζουμε με την ειδίκευση, που καλύπτει ένα ευρύ πεδίο του εργασιακού τομέα. Ειδικευμένοι εργαζόμενοι είναι όσοι δεν έχουν γενικές, αλλά συγκεκριμένες γνώσεις στο αντικείμενο της δουλειάς τους. .

Ξέρω ένα πράγμα = δουλεύω με ένα πράγμα

Ξέρω πολλά = έχω πολλά αντικείμενα ασχολίας

Άλλωστε για τα αφεντικά ο ειδικευμένος με την λίγη και αναλώσιμη γνώση δεν μπορεί παρά να είναι ένας άνθρωπος αλλοτριωμένος χωρίς ευρύτερη μόρφωση και καλλιέργεια. Ειδικεύεται πάνω σε ένα πολύ μικρό «γρανάζι» της δουλειάς, με αποτέλεσμα η γνώση που παίρνει να είναι τελείως εξειδικευμένη, δηλαδή μερική και προσωρινή σαν 'εφόδιο'. Σε περίπτωση απόλυσης του μένει μετέωρος και κατουσίαν άχρηστος.

Για αυτό τρέχει διαρκώς να ανανεώνει τις γνώσεις του και το εξειδικευμένο με ελάχιστη αξία πτυχίο του, αφού η ειδίκευση τυποποιείται πια και στην εκπαίδευση, κυρίως με τα μεταπτυχιακά. Σύμφωνα με αυτά, αξία έχουν – και άρα αμείβονται – μόνο τα τυπικά και πιστοποιημένα

προσόντα (σεμινάρια/master κτλ.) και όχι η ουσιαστική γνώση πάνω στο αντικείμενο.

Βέβαια, τα αφεντικά σε αναζήτηση φθηνού, πάντα διαθέσιμου και σε συνεχή ανασφάλεια εργατικού δυναμικού, στηρίζονται σε εκείνα τα κοινωνικά στρώματα που καθίστανται πιο εύκολα εκμεταλλεύσιμα. Τέτοια άτομα είναι οι κάθε είδους εργαζόμενοι, με κραυγαλέες τις περιπτώσεις των νέων εργαζομένων και φοιτητών. Εξαναγκασμένοι από τις κοινωνικές συνθήκες, το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών επιβιώνει μέσω της μαύρης εργασίας, με ωράρια απάνθρωπα και μισθό που ενίοτε δεν αγγίζει ούτε τα κατώτατα όρια.

Αποκορύφωμα όλων των παραπάνω συνιστούν αναμφισβήτητα οι μετανάστες, που υφίστανται το καθεστώς της μαύρης εργασίας στο πετσί τους, λόγω των καταστάσεων της ημιπαρνομίας και του συνακόλουθου κυρίαρχου φόβου.

Πρόβλημα όμως, δεν είναι μόνο οι πολλές ώρες εργασίας, οι υπερωρίες που δεν αναγνωρίζονται, αλλά και η περίπου απασχόληση (επίσημα μερική απασχόληση), που δεν διασφαλίζει στους εργαζόμενους εργατικά δικαιώματα που απορρέουν από το πλήρες ωράριο. Οι εργαζόμενοι που δουλεύουν κάποιες ώρες την ημέρα, ή κάποιες μέρες την εβδομάδα, βρίσκονται μισθολογικά και ασφαλιστικά σε κατώτερη θέση, ενώ τα ευέλικτα προγράμματα τους τούς καθιστούν σε μια διαρκή ετοιμότητα-διαθεσιμότητα (π.χ. μπορεί να μη σε χρειαζόμαστε σήμερα, αλλά από βδομάδα βλέπουμε...)

Τι είναι όμως αυτό που εξαναγκάζει τις προαναφερόμενες ομάδες να δέχονται να εργαστούν με τέτοιους όρους; Πρόκειται για το αιώνιο φόβητρο της ανεργίας.

Ανεργία: η μάστιγα της εποχής, που όχι μόνο μας βάζει στη διαδικασία να υπομένουμε τα πάντα για να μην πεταχτούμε στους πέντε δρόμους, αλλά συνήθως είμαστε και ευγνώμονες που έστω έχουμε μια δουλειά και μπορούμε όπως όπως να τη βγάλουμε.

Ας μην ψαράνουμε. Το πράγμα είναι πιο απλό απ'όσο δείχνει, η ανεργία και τα αποτελέσματά της είναι συστατικό στοιχείο του καπιταλισμού. Χωρίς αυτή το σύστημα δεν υπάρχει. Οι εργαζόμενοι ξεξουμίζονται και

αντί να εξεγείρονται, λένε και ευχαριστώ. Ούτε γάτα, ούτε ζημιά δηλαδή.

Σ' αυτό το πολύ συγκεκριμένο πλαίσιο της εργασίας δε λέγεσαι άνθρωπος απλά εργαζόμενος ή ακόμα πιο απλά και απροκάλυπτα: ΕΣΟΔΑ-ΕΞΟΔΑ, αφού η κυρίαρχη αξία με βάση την οποία οργανώνονται οι εργασιακές σχέσεις και συνθήκες είναι το χρηματικό όφελος.

Συνεπώς, συμβαίνει ο εργοδότης να έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του προς τον εργαζόμενο μόνο και μόνο με την καταβολή μισθού χωρίς τύψεις και αναστολές παραβλέποντας τις υποχρεώσεις που σχετίζονται με την ανθρώπινη διάσταση της εργασίας. Αυτό, καταντά πλέον τρομακτικό όταν συνειδητοποιείς ότι ακόμη κι αν αυτές τηρούνται, ο αυτοσκοπός τους ουσιαστικά τάσσεται υπέρ της εταιρίας δηλαδή υπέρ της καλύτερης απόδοσης και παραγωγικότητας.

Πρόβλημα δεν είναι μόνο ότι, ο εργαζόμενος βιώνει την εργασίας ούτως ή άλλως ως αγγαρεία, αλλά ότι πολλές φορές δεν διασφαλίζεται η κατάλληλη μέριμνα με αποτέλεσμα να διακυβεύεται ακόμη και η σωματική του ακεραιότητα (βλ. πληθώρα εργατικών ατυχημάτων-εγκλημάτων που μένουν στα αζήτητα, σχεδόν ποτέ δεν δημοσιοποιούνται, δικαιώνονται). Επίσης, ο απαραίτητος εξοπλισμός όπως π.χ. κλιματισμός, σωστός φωτισμός κλπ. θεωρείται αυθαίρετα περιττός- πολυτέλεια.

Έτσι, οι άνθρωποι εξακολουθούν να αρρωσταίνουν, να τραυματίζονται ακόμη και να πεθαίνουν στους χώρους της δουλειάς.

Καθώς ο χώρος εργασίας διαμορφώνεται σύμφωνα με τα χρήματα που θέλει να διαθέσει ο εργοδότης και όχι με βάση τις ανάγκες και την «κατοχύρωση προϋποθέσεων αξιοπρεπούς διαβίωσης» των εργαζομένων, γεγονός που επηρεάζει την δημιουργικότητά τους, δηλαδή στην ουσία αφαιρεί την πραγματική υπόσταση, τη σύσταση της εργασίας.

Ωστόσο, οινέες τεχνολογίες συνέβαλλαν σε μιανέου τύπου Οργουελική εισβολή στην προσωπικότητα του εργαζομένου στο χώρο της δουλειάς, τρομοκρατώντας άλλοτε με προϊσταμένους ειδικά εκπαιδευμένους για το κέρδος της επιχείρησης κι άλλοτε με μέσα παρακολούθησης πολύ πιο απάνθρωπα όπως ΚΑΜΕΡΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ. Έτσι, τα «μεγάλα κεφάλια» θα έχουν πιο συγκεκριμένη άποψη για το ποιος δουλεύει και ποιος λουφάρει, και ο παραδοσιακός χαφιές θα έχει αντικατασταθεί από τον ηλεκτρονικό (χωρίς βέβαια ο πρώτος να χάνει την αξία του).

Η "νομιμοποιημένη" ασυδοσία του εργοδότη δεν σταματάει εκεί.

Η ενδυμασία (κυρίως στις γυναίκες που πρέπει να έχουν μια εικόνα «όμορφη-καταδεκτική-ευχάριστη»), η συμπεριφορά ακόμα και η επικοινωνία μεταξύ των εργαζομένων λογοκρίνεται, φυσικά χωρίς αυτό να απαιτείται από την ίδια τη φύση της εργασίας. Με αυτόν τον τρόπο αποφεύγονται οι "ανεπιθύμητες παρενέργειες" της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας των εργαζομένων και της μεταξύ τους αλληλεγγύης. Τελικά η ποικιλία της εκμετάλλευσης είναι τέτοια ώστε η νομική κάλυψη του, του εργαζόμενου, είναι ανεπαρκής καθώς η εργατική νομοθεσία είναι διάσπαρτη και αποκωδικοποίητη, γεγονός που ευνοεί τον εργοδότη ενώ ακόμα και οι υπάρχοντες προστατευτικοί νόμοι καταργούνται υπό το βάρος των νέων ευέλικτων μορφών εργασίας.

Η αγορά είναι πάντα ένα βήμα μπροστά από το νομοθέτη και η υπάρχουσα κατάσταση διαιωνίζεται υπό τις ευλογίες της ευρωπαϊκής ένωσης.

Τα τελευταία χρόνια βρίσκεται σε εξέλιξη μια συστηματική προσπάθεια αλλαγής των εργασιακών σχέσεων, σηματοδοτώντας τεράστιες οικονομικές, κοινωνικές και ταξικές αντιθέσεις.

Το σλόγκαν της εποχής προστάζει : « ΨΩΝΙΑ-ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ-ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΚΑΙ ΥΠΝΟ» αφού η κοινωνία προσδιορίζει τον τρόπο αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου ενώ αυτός καθορίζεται από τις ανάγκες της επιχείρησης. Πρόσφατα ψηφίστηκαν νόμοι για την κατάργηση του δώρου, που έτσι και αλλιώς απάνθρωπο είναι...

Πιο συγκεκριμένα κράτος και αφεντικά στην προσπάθειά τους να στηρίξουν και να ενδυναμώσουν το κεφάλαιο θεσπίζουν σύγχρονες μορφές δουλειάς με πρόσχημα την ευελιξία. Γινόμαστε δηλαδή θεατές αλλαγών και καταπάτησης εργασιακών κεκτημένων με την επιβολή των νέων ευέλικτων μορφών απασχόλησης. Το πακέτο αυτό περιλαμβάνει την απελευθέρωση του ωραρίου, την ημιαπασχόληση, τον "δανεισμό" των εργαζομένων καθώς και άλλων μορφών επισφαλούς εργασίας.

Με τον όρο απελευθέρωση ωραρίου εννοούμε την άνω των 40 ωρών/βδομάδα εργασία καθώς και την άνω των 8 ωρών/ημέρα απασχόληση. Γίνεται πλέον οφθαλμοφανές ότι το παραπάνω μέτρο στοχεύει στην περισσότερη εκμετάλλευση του εργατικού δυναμικού με τις ίδιες αμοιβές, με κύριο στόχο την αύξηση των κερδών της επιχείρησης.

Μας επιβάλλουν να αναπτύξουμε στάσεις αποδοχής της επίσημης

σκέψης, υποταγής σε επιβεβλημένους κανόνες καθώς και προσωπική ταύτιση τους με τους στόχους της επιχείρησης. Η νέα εποχή λοιπόν όχι μόνο σε «εκβιάζει» για λαμπρή καριέρα και κοινωνική καταξίωση ανάλογα με την εργασιακή σου θέση αλλά σου υποδεικνύει να πατάς στις πλάτες των υφιστάμενων σου και να σκέφτεσαι ο ίδιος σαν αφεντικό. Η διάθεση της προσωπικής ζωής και του ελεύθερου χρόνου των εργαζομένων, έχει ως αποτέλεσμα την απομόνωση τους σε μία σύγχρονη φυλακή με δεσμοφύλακες τους προϊσταμένους. Οι άσχημες συνθήκες εργασίας, που οξύνονται ακόμη περισσότερο, έχουν τραγικές επιπτώσεις στην ψυχοσωματική υγεία των εργατών. Κόπωση, στρες και άγχος είναι τα συνηθέστερα αποτελέσματα. Παρατηρείται και τυχόν κοινωνική απομόνωση και άρνηση απασχόλησης με κοινωνικά ζητήματα. Προχωρώντας ακόμα περισσότερο, τα εργατικά ατυχήματα που προκύπτουν λόγω του έντονου φόρτου εργασίας, της υπερεκμετάλλευσης και της κόπωσης τείνουν να γίνουν καθημερινό φαινόμενο στους χώρους εργασίας.

Πολλοί εργαζόμενοι μη έχοντας άλλη επιλογή υποκύπτουν στα προστάγματά τους γιατί θα μείνουν χωρίς δουλειά και δεν θα μπορέσουν να επιβιώσουν στο σύγχρονο κόστος ζωής. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την εύρεση δεύτερης ή τρίτης δουλειάς με εξευτελιστικό μισθό και καμία ασφάλιση, υπερωρίες και άστατα ωράρια εργασίας, μέσα στους εξοντωτικούς ρυθμούς των μεγαλουπόλεων.

Αλλά πώς φτάσαμε ως εδώ; Κανένας δεν αντέδρασε σε όλες αυτές τις ανακατατάξεις διαχείρισης των «εργασιακών δικαιωμάτων» κατά τη διάρκεια των χρόνων που πέρασαν;

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Χρονικό εργατικών αγώνων στον ελλαδικό χώρο

Σύμφωνα με γραπτές μαρτυρίες η πρώτη απεργία στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε το 1879 από τον πρώτο σύνδεσμο εργατών που ήταν οι ξυλουργοί των Ναυπηγείων της Σύρου. Η απεργία έγινε σαν μια προσπάθεια αντιμετώπισης των συνεπειών μιας οικονομικής κρίσης που μείωσε κατά 30-50% την αγοραστική δύναμη των αμοιβών τους. Οι

εργοδότες δεν άργησαν να υποκύψουν. Μέσα σε μια βδομάδα ήρθαν σε συμφωνία με τους απεργούς και η απεργία λύθηκε. Ύστερα όμως από έναν μήνα μάζεψαν από τ' άλλα νησιά άλλους εργάτες κι έτσι αθέτησαν το λόγο τους.

Ακολούθησε μία απεργία στην Αθήνα και τον Πειραιά το 1882 και η μεγάλη απεργία των μεταλλωρύχων στο Λαύριο και σε άλλα μεταλλευτικά κέντρα το 1883. Οι απεργίες αυτές έγιναν πριν ακόμα δημιουργηθούν εργατικά σωματεία σ' αυτές τις πόλεις. Η δεύτερη απεργία των μεταλλωρύχων έγινε το μήνα Ιούλη του 1887. Παρά την απουσία οργάνωσης οι εργάτες αποφάσισαν να απεργήσουν, αφού οι συνθήκες εργασίας ήταν άθλιες: δούλευαν 12-14 ώρες και δεν περνούσε βδομάδα που να μη σκοτωθούν και ένας - δύο εργάτες από τα φουρνέλα. χωρίς η εταιρεία να δώσει αποζημίωση στις οικογένειές τους. Ακόμα και τα πτώματα των εργατών αποκρύπτονταν και θάβονταν μαζικά τη νύχτα από εργοδοτικούς. Σταθερά είναι τα αιτήματα για αυξήσεις μισθών, μείωση του ωραρίου εργασίας σε 10 ώρες, για προστασία από τα ατυχήματα και για παροχή ιατρικής περίθαλψης.

Το 1892 έγινε η πρώτη πρωτομαγιάτικη συγκέντρωση στην Ελλάδα, από τον Σοσιαλιστικό Σύλλογο του Σταύρου Καλλέργη, ενώ στις 2 Μαΐου του 1893 διοργανώνεται στην Αθήνα το πρώτο συλλαλητήριο των Ελλήνων σοσιαλιστών στο Παναθηναϊκό Στάδιο. 2000 άνθρωποι διαδήλωσαν ζητώντας οχτάωρο, Κυριακή αργία, κρατική ασφάλιση στα θύματα εργατικών ατυχημάτων και θέσπιση σύνταξης. Το 1894, γίνεται μια μεγάλη συγκέντρωση 6000 ανθρώπων με τα ίδια αιτήματα που λήγει ειρηνικά, αλλά την ακολουθούν 11 συλλήψεις και τον Αύγουστο σύλληψη του Καλλέργη. Ο εορτασμός της Εργατικής Πρωτομαγιάς απαγορεύτηκε στην Ελλάδα από τότε και σε όλη την πρώτη εικοσαετία του 20ού αιώνα, με εξαίρεση το 1911 και το 1919.

Νέα απεργία των μεταλλωρύχων του Λαυρίου που διαρκεί από τις 8 μέχρι τις 21 Απριλίου του 1896. Η εταιρεία αρνείται να συναντήσει την απεργιακή επιτροπή των εργατών, οι απεργοί πυροβολούνται, οι εργάτες Καραφλιάς και Βασιλακόπουλος σκοτώνονται. Οι εργάτες αντιδρούν και επιτίθενται με πέτρες, ξύλα, μεταλλεύματα και σωματική βία, ενώ την ίδια στιγμή ανατινάζουν την μαρτυρική. Το αφεντικό και μερικοί μηχανικοί της εταιρείας καταφέρνουν να κρυφτούν και να ξεφύγουν μεταμφιεσμένοι. Τελικά η απεργία σταματάει, με την παρουσία

στρατιωτικών δυνάμεων, χωρίς κέρδος για τους εργάτες.

Στις αρχές του προηγούμενου αιώνα έδρασε στη Θεσσαλονίκη μια αναρχική ομάδα με το όνομα “βαρκάρηδες”, η οποία πραγματοποιούσε βομβιστικές επιθέσεις. Στις 28 Απριλίου 1903 τοποθετήθηκαν εκρηκτικοί μηχανισμοί στο ατμόπλοιο Guadalupe, γαλλικών συμφερόντων, και στην ταχεία αμαξοστοιχία Αλεξανδρούπολης – Θεσσαλονίκης. Και στις 29 Απριλίου στους κεντρικούς αγωγούς φωταερίου και νερού. Την ίδια μέρα εκρήγνυνται αυτοσχέδιες βόμβες στα καφενεία “Αλάμπρα” και “Ωραία Ελλάδα”, ελληνικής ιδιοκτησίας. Στην ανατίναξη του πλοίου υπήρξαν τραυματισμοί και σοβαρές υλικές ζημιές. Στην “Αλάμπρα” σκοτώθηκε ο σερβιτόρος Νικόλαος Σιάτρας, 25 χρόνων κι ένας συνάδελφός του τραυματίστηκε. Στις 29 Απριλίου, επίσης, δέχτηκε επίθεση με δυναμίτιδα η Οθωμανική Τράπεζα και η Στοά Λομβάρδου με στόχο την Τράπεζα Μυτιλήνης και το Οθωμανικό Ταχυδρομείο. Μαζί με το κτίριο της Οθωμανικής Τράπεζας καταρρέει κι αυτό της Γερμανικής Λέσχης. Κι εδώ υπήρξαν θύματα μεταξύ των οποίων κι ο Γερμανός πρόξενος. Οι επιθέσεις αυτές στόχευαν να πλήξουν το ελληνικό κι ευρωπαϊκό κεφάλαιο και τις οθωμανικές αρχές κι επιθυμία των “βαρκάρηδων” ήταν να συνδυαστεί η αναταραχή με την επικείμενη εξέγερση του Ίλντεν στις 2 Αυγούστου/ 20 Ιουλίου 1903 (αποτυχημένη εξέγερση που οργανώθηκε από την Εσωτερική Μακεδονική Επαναστατική Οργάνωση, η οποία αποσκοπούσε στην απελευθέρωση των Βούλγαρων της Μακεδονίας και της Θράκης). Παρά την κυρίως βουλγαρική σύνθεση των βαρκάρηδων, η προπαγάνδα τους βρήκε ευρύτερη απήχηση.

Τα πρώτα σημάδια, για μια αποτελεσματική ενότητα των εργαζομένων εμφανίζονται στις 3 Δεκεμβρίου του 1908. Οι 28 εργατικές οργανώσεις που υπήρχαν τότε, οργάνωσαν μαζικές διαδηλώσεις ενάντια στην φορολογία των “μη δυνάμενων πλέον να ανθέξωσι εργατικών και επαγγελματικών τάξεων”.

Το 1908 στο Βόλο συγκροτείται το πρώτο Εργατικό Κέντρο.

Το 1909 δημιουργείται η Σοσιαλιστική Οργάνωση Θεσσαλονίκης που έμεινε γνωστή με το όνομα Φεντερασιόν. Πραγματοποιούνται οι πρώτες απεργίες καπνεργατών στην Καβάλα. Στο Βόλο στις 23 Φλεβάρη οι καπνεργάτες ξεκινούν απεργία που καταλήγει σε εξέγερση και μάχη με το στρατό και τελικά νικούν.

Το 1910 συγκροτείται το Εργατικό Κέντρο Αθήνας, το γνωστό

ΕΚΑ. Στον Πειραιά οι ναυτεργάτες πραγματοποιούν τον Μάρτιο απεργία για το ωράριο και τους μισθούς. Στις 9 Απριλίου 2000 απεργοί πορεύονται προς την Αθήνα. Εκεί ενώνονται με χίλιους Αθηναίους, περικυκλώνουν το σπίτι του Δραγούμη, αποπλίζουν την χωροφυλακή και τελικά κερδίζουν ικανοποίηση όλων των αιτημάτων τους. Οι ταγαράδες απεργούν λίγες μέρες μετά καταλαμβάνοντας τα εργοστάσια, ενώ τον Οκτώβρη απεργούν οι σιδηροδρομικοί και η απεργία τους καταλήγει σε μάχη στην Πειραιώς.

Κιλελέρ

Το 1881 με την προσάρτηση της Θεσσαλίας στην υπόλοιπη Ελλάδα, δημιουργήθηκε το αγροτικό ζήτημα. Οι αγρότες ήλπιζαν ότι η απελευθέρωση θα έφερνε και αναδιανομή της γης στους ακτήμονες. Επειδή όμως η απελευθέρωση δεν έγινε επαναστατικά, οι Τούρκοι τσιφλικάδες είχαν το δικαίωμα να πουλήσουν φεύγοντας τις περιουσίες τους, κυρίως σε πλούσιους Έλληνες γαιοκτήμονες και επιχειρηματίες, που ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα της ελληνικής κυβέρνησης για επενδύσεις. Από το 1881 και μέχρι το 1910 η περιοχή βρισκόταν σε διαρκή εξέγερση, αφού πολλοί αγρότες αρνούσαν να καταβάλουν τους φόρους στους τσιφλικάδες, θεωρώντας ότι τα κτήματα ήταν πλέον δικά τους. Το 1907 ύστερα από τη δολοφονία του Μαρίνου Αντύπα, ο οποίος ήταν ηγετική μορφή του κινήματος της απαλλοτρίωσης, οι Θεσσαλοί αγρότες άρχισαν έντονο αγώνα. Ιδρύθηκε ο γεωργικός πεδινός σύνδεσμος και στις αρχές του 1910 πραγματοποιούνταν αλληπάλληλα συλλαλητήρια με τη συμμετοχή χιλιάδων αγροτών.

Ο πρώτος νεκρός ήταν ο Χρήστος Σάλτας στις 27 Φεβρουαρίου. Αυτό οδήγησε σε μαζικότερο συλλαλητήριο στην πόλη της Λάρισας στις 6 Μαρτίου 1910, με αίτημα την απαλλοτρίωση των τσιφλικιών. Στο σιδηροδρομικό σταθμό του Κιλελέρ (Κυψέλη Λάρισας) μαζεύτηκαν οι κολίγοι, για να πάρουν το τρένο και να πάνε στη Λάρισα. Όταν έφτασε το τρένο από το Βόλο, οι κολίγοι θέλησαν να ανέβουν χωρίς να πληρώσουν εισιτήριο. Τότε ο πρόεδρος των σιδηροδρόμων Πολίτης, που ταξίδευε με το τρένο, διέταξε τους στρατιώτες να τους πετάξουν έξω. Τότε οι αγρότες άρχισαν να πετούν πέτρες και οι στρατιώτες, κατόπιν διαταγής, ανταπέδωσαν τα πυρά. Σε εκείνο το σημείο έπεσαν νεκροί δυο αγρότες και πολλοί άλλοι τραυματίστηκαν βαριά. Καθώς το τρένο προχωρούσε, στο σταθμό Τσουλάρ ήταν συγκεντρωμένοι πολλοί αγρότες, που ζητούσαν να

σταματήσει το τρένο. Νέος πετροπόλεμος, νέα πυρά, δυο ακόμα αγρότες νεκροί. Το ίδιο έγινε αργότερα και στη Λάρισα.

Η αιματηρή αυτή εξέγερση είχε ως αποτέλεσμα να αναγκαστεί εφτά χρόνια αργότερα η κυβέρνηση Βενιζέλου να ψηφίσει την απαλλοτρίωση της γης.

Το 1911 πραγματοποιείται στην τουρκοκρατούμενη και πολυπολιτισμική Θεσσαλονίκη εορτασμός της πρωτομαγιάς. Στην παρέλαση πήραν μέρος Έλληνες, Τούρκοι, Ισραηλίτες, και Βούλγαροι εργάτες. Μετά την παρέλαση 7000 απεργών, οι τουρκικές αρχές συνέλαβαν τέσσερις πρωτεργάτες συνδικαλιστές, τους Σαμουήλ Γιονά, Σαμπετά Λεβί, Ιχσάν και τον Μπεναρόγια.

Το Μάρτιο του 1914 ξεσπά μεγάλη καπνεργατική απεργία στη Θεσσαλονίκη, στις Σέρρες και στη Δράμα. Στην απεργία, συμμετέχουν Εβραίοι, Τούρκοι και Έλληνες εργάτες υπό την καθοδήγηση της Φεντερασιόν. Ο αριθμός των απεργών ξεπερνά στη Μακεδονία τους 32.000. Κατ' αυτό τον τρόπο η Φεντερασιόν καταφέρνει να εδραιώσει τη θέση της ως κυρίαρχη έκφραση του εργατικού κινήματος στη Θεσσαλονίκη και τη Μακεδονία.

Το 1916 τον Αύγουστο ξεκινούν απεργία οι μεταλλωρύχοι της Σερίφου που καταλήγει με 34 τραυματίες, 4 νεκρούς εργάτες και 3 νεκρούς χωροφύλακες. Για δεκαπέντε μέρες το νησί βρίσκεται σε εξέγερση που τελικά καταστέλλεται από τον στρατό. Οι απεργοί κερδίζουν το οχτώωρο.

Τον Οκτώβριο του 1918 πραγματοποιείται η συγκρότηση της ΓΣΕΕ. Το πρώτο πανελλαδικό εργατικό συνέδριο που είχε ως αποτέλεσμα την ίδρυση της γενικής συνομοσπονδίας άρχισε στις 21 Οκτώβρη 1918 και κράτησε οχτώ μέρες. Πήραν μέρος σ' αυτό 44 εργατικά σωματεία, που αντιπροσώπευαν περίπου εξήντα χιλιάδες εργάτες. Στη συνέχεια, λίγες μέρες μετά και ένα χρόνο από την Οκτωβριανή Επανάσταση στη Ρωσία, ιδρύεται το Σοσιαλιστικό κόμμα ΣΕΚΕ (μετέπειτα ΚΚΕ).

Το 1919 με την βοήθεια του ΣΕΚΕ, η ΓΣΕΕ κάνει την πρώτη υπαλληλική απεργία τραπεζικών στην Ελλάδα και τον εορτασμό της Πρωτομαγιάς της χρονιάς εκείνης με αιτήματα αύξησης ημερομισθίων, καθιέρωση οχτώωρου και κοινωνικές ασφαλίσεις. Λόγο των απαγορεύσεων της κυβέρνησης Βενιζέλου να πραγματοποιηθούν εκδηλώσεις μέσα στα αστικά κέντρα οι εκδηλώσεις έλαβαν χώρα στα προάστια. Στη συνέχεια

εξορίζονται οι σοσιαλιστές της κεντρικής επιτροπής της ΓΣΕΕ και ξεσπά πανελλαδική απεργία τον Ιούλιο ως απάντηση.

1921 Παλλαϊκό συλλαλητήριο οργανώνεται στην Καβάλα κατά την επίσκεψη του τότε πρωθυπουργού Γούναρη. Στις αρχές του 1921 άρχισαν μεγάλες κινητοποιήσεις στον Βόλο. Κορύφωση ήταν η μεγάλη διαδήλωση στις 15 Φλεβάρη που χτυπήθηκε με τη Χωροφυλακή και κατέλυσε τις αρχές. Επί δύο μέρες επικεφαλής του Βόλου βρέθηκε η Πανεργατική Ένωση. Με την ευκαιρία της Πρωτομαγιάς του 1921, στη Θεσσαλονίκη έγιναν απεργίες και μεγάλες διαδηλώσεις της ομοσπονδίας ηλεκτρισμού κατά του μικρασιατικού πολέμου. Ένα σύνταγμα που πήγαινε στη Μ. Ασία στασίασε και οι στρατιώτες συναδελφώθηκαν με τους διαδηλωτές. Τον Νοέμβριο του 1921 απέργησαν οι εργαζόμενοι της Ομοσπονδίας Ηλεκτρισμού. Μαζί με οικονομικά αιτήματα προβάλλονται και τα αντιπολεμικά. Ακριβώς τη στιγμή που ο πρωθυπουργός Γούναρης στη Βουλή μιλούσε κατά των απεργιών, έσβησαν τα φώτα της Βουλής και η συζήτηση σταμάτησε. Η μεγαλύτερη όμως ήταν η απεργία των σιδηροδρομικών, που άρχισε στις 21 Φλεβάρη 1921. Η οικονομική κατάσταση του κράτους χειρότερη συνεχώς. Στα μετόπισθεν υπάρχουν περίπου 90.000 λιποτάκτες και ανυπότακτοι και πολλοί απ' αυτούς συγκροτούν ένοπλα τμήματα στα βουνά. Η κυβέρνηση είναι αναγκασμένη να αφαιρεί δυνάμεις από το Μέτωπο για να τους κυνηγάει, αφού δεν φτάνουν οι δυνάμεις της Χωροφυλακής. Οι σιδηροδρομικοί εκφράζουν την αγανάκτηση όλης της εργατικής τάξης μ' αυτό τον τρόπο. Η απεργία τους έχει καθολική επιτυχία. Παρά τις ορισμένες υποχωρήσεις της κυβέρνησης δεν σταματούν και διαδηλώνουν κατά της κυβέρνησης που συνεχίζει τον καταστροφικό πόλεμο. Την τέταρτη μέρα της απεργίας συνέρχονται σε συνέλευση στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά περίπου 2.500 σιδηροδρομικοί. Η κυβέρνηση στέλνει στρατιωτικές δυνάμεις, συλλαμβάνουν πολλούς απεργούς και τους στέλνουν κατευθείαν στο Μέτωπο. Εκεί πολλοί απ' αυτούς εντάσσονται στους αντιπολεμικούς ομίλους.

1922 Απεργία 28 ημερών στην Ξάνθη. Παρόλη την ολοκληρωτική καταστροφή του στρατού στην μικρασιατική καταστροφή η εργατική τάξη αδυνατεί να πάρει την κατάσταση στα χέρια της και το ΣΕΚΕ που έχει μετατραπεί σε ΣΕΚΚΕ (κομμουνιστικό) αποφασίζει μετριοπάθεια και ήπιους τόνους.

1923 Πανελλήνια εργατική απεργία που ξεκίνησε από τους

σιδηροδρομικούς, συγκρούσεις, νεκροί 11 εργάτες και 10 τραυματίες Το Μάρτιο πυροβολήθηκε ο οικοδόμος Νικόλαος Τόμογλης από τον Σταύρο Καλιομιχάλη, ανθυπασπιστή του Τάγματος Εθελοντών, μέσα στο 3ο Α.Τ.. Ο Αθανάσιος Ζουγρής, φοιτητής, μέλος της Κομμουνιστικής Νεολαίας Αθηνών και γραμματέας το 1923 της αντίστοιχης οργάνωσης Καβάλας, κρατούμενος μετά την απεργία του 1923, πέθανε το Νοέμβριο 1923 μέσα στις φυλακές Δράμας .

Την πρωτομαγιά του 1924 απαγορεύεται η πορεία, η οποία όμως ξεκινάει, δέχεται επίθεση από το ιππικό και καταλήγει με έναν νεκρό και 11 τραυματίες. Ακολουθεί απεργία ναυτεργατών και σιδηροδρομικών στον Πειραιά και την Ελευσίνα που πετυχαίνει αύξηση. Τον Αύγουστο οι σιδηροδρομικοί εφαρμόζουν αυθαίρετα το οχτώωρο περιφρουρώντας τις κινητοποιήσεις τους και τελικά κερδίζουν 50% αύξηση και θέσπιση του οχτώωρου για όλους τους κλάδους.

Τον Νοέμβριο οι καπνέμποροι της Καβάλας προσπαθούν να εξάγουν ακατέργαστο καπνό, κάτι που οι καπνεργάτες είχαν πετύχει να απαγορευτεί. Οι εργάτες απειλούν να πετάξουν τον καπνό στην θάλασσα και μετά από επέμβαση της χωροφυλακής και του στρατού στις 10-11, φονεύεται η καπνεργάτρια Αγγέλα Παπαδοπούλου, τραυματίζονται άλλοι 30 εργάτες, δολοφονείται ο αστυνομικός διευθυντής και 15 χωροφύλακες.

1925 τον Γενάρη οι αγρότες του θεσσαλικού κάμπου προσπαθούν να καταλάβουν τα εδάφη των μοναστηριών και το πετυχαίνουν στα Τρίκαλα, όπου προσπαθώντας να καταλάβουν και την νομαρχία που φυλάσσεται από 100 στρατιώτες σκοτώνονται 6 αγρότες. Σε απεργία στην Αθήνα δολοφονείται ο εργάτης Πατλάκος έξω από το Εργατικό Κέντρο και τον Δεκέμβρη δίνεται μετά από κινητοποιήσεις ο 13ος μισθός.

1926 Αιματηρές συμπλοκές στη Αθήνα, λαού, στρατού και αστυνομίας. Ο λαός έχει ξεσηκωθεί ενάντια στις δικτατορικές τάσεις του Κονδύλη.

1927 εξέγερση εργατών στο Αγρίνιο 4 νεκροί. Θεσσαλονίκη 1 νεκρός, Αθήνα 3 νεκροί Γ. Γεράλδης, Μ. Κόντος, Κούρδος Μπενούκας και 11 τραυματίες. Στις 15-2-1927, κατά τη διάρκεια lock-out και την κατάληψη των καπνεργοστασίων της Θεσσαλονίκης από τους ανέργους, τραυματίστηκε θανάσιμα κατά τη ρίψη πυρών ο Γιουσέ Καρεμφίλ, μέλος του “συντηρητικού” σωματίου Ένωσις.

1928 Αιματηρές κινητοποιήσεις καπνεργατών: στις 11-6-1928,

στο Πράβι, πυροβολήθηκε ο “συντηρητικός” Ιωάννης Κοτσάνης από υπενωμοτάρχη . Στις 13-6-1928, στην Ξάνθη, απεργιακή πορεία βλήθηκε από πυρά της αστυνομίας και του στρατού. Οι απώλειες ήταν 4 καπνεργάτες νεκροί, οι Σωκράτης Καράμπελας, Κοτσώνης, Θεοδοσίου και Ραμαντάν Ογλού .

1929 στα μεταλλεία της Χαλκιδικής και τα τσιμέντα του Βόλου. Η απεργία των μεταλλωρύχων Λαυρίου και Ελευσίνας που διήρκεσε 48 ημέρες και είχε σαν αποτέλεσμα τη δολοφονία του μεταλλωρύχου Γ.Δ. Συρίγου, τον τραυματισμό και τη σύλληψη πολλών εργατών, τελειώνει στις 16 Μαρτίου 1929 με νίκη των απεργών. Απελευθερώθηκαν οι κρατούμενοι, ιδρύθηκε ταμείο συντάξεων, το μεροκάματο αυξήθηκε κατά 10%. Τον Ιούνιο απεργούν οι φορτοεκφορτωτές στον Πειραιά. Γενικευμένες συγκρούσεις και με το ιππικό καταλήγουν σε 20% αύξηση και καθιέρωση του οχτώωρου. Το παράνομο πλέον ΚΚΕ έχει αποφασίσει πλέον τον πλήρη έλεγχο των συνδικάτων, πολεμάει κάθε μορφής αντιπολίτευση και σημειώνονται ακόμα και συγκρούσεις αρχαιομαρξιστών και μελών του ΚΚΕ

Τον Ιανουάριο του 1930 πραγματοποιείται καπνεργατική απεργία και φοιτητικές κινητοποιήσεις. Με την κυβερνητική πλέον ΓΣΕΕ συγκρούονται αρχαιομαρξιστές, ενώ ανεξαρτητοποιούνται και οι σοσιαλιστές ιδρύοντας τα Ανεξάρτητα Εργατικά Συνδικάτα.

Το Φεβρουάριο του 1932 αστυνομικοί χτυπούν προσπάθεια 5000 καπνεργατών που προσπαθούν να αποτρέψουν εξαγωγή καπνού. Σκοτώνεται ένας καπνεργάτης και τραυματίζονται πολλοί. Άνεργοι συγκρούονται με τις αρχές σε Λάρισα και Πειραιά και σε άλλες περιοχές απαλλοτριώνουν τρόφιμα. Μαζικές απεργίες πραγματοποιούνται τον Μάιο και τον Ιούνιο με σοβαρά επεισόδια σε Πάτρα και Βόλο. Στην Αθήνα 5000 ναυτεργάτες καταλαμβάνουν ύστερα από οργανωμένο σχέδιο το υπουργείο Ναυτικών και ο υπουργός δέχεται όλα τα αιτήματα.

Τον Αύγουστο συγκρούονται για πέντε ημέρες εργάτες και αστυνομία στην Έδεσσα, ενώ το Δεκέμβρη απεργούν οι σιδηροδρομικοί και αμύνονται σε επιθέσεις της αστυνομίας.

1933 στην Νάουσα πραγματοποιείται απεργία στα υφαντουργία Λαυραρά, ενώ στη Σάμο υπάρχει 1 νεκρός. Στην Καβάλα καπνεργάτες καταλαμβάνουν τα καπνομάγαζα για πέντε ημέρες, επειδή έπρεπε σε τρεις μέρες να απολυθούν όλοι οι άντρες καπνεργάτες λόγω της εφαρμογής μιας

καινούριας τεχνικής επεξεργασίας του καπνού. Η κυβέρνηση απειλεί με βία και με χρήση δακρυγόνων, η πόλη στρατοκρατείται, αλλά ολόκληρη η τοπική κοινωνία συμπαρίσταται στους καπνεργάτες και τελικά η κατάληψη λήγει με νίκη των καπνεργατών.

1934 Τον Ιανουάριο, 200 φυματικοί καπνεργάτες στη Θεσσαλονίκη, καταλαμβάνουν τα γραφεία του Ταμείου Ασφαλίσεων Καπνεργατών. Η αστυνομία σπάζει την πόρτα, γίνονται 200 συλλήψεις. Διαδήλωση εργατών στη Λάρισα. Απεργία μεταλλωρύχων στο Λαύριο. Απεργία υφαντουργών στο Βόλο. Αγρότες καταλαμβάνουν, στα Αλώνια της Κατερίνης, αγροτικές εκτάσεις. 48ωρη απεργία των τροχιοδρομικών και αυτοκινητιστών στην Αθήνα, ενάντια στη ληστρική «Πάουερ». Συγκρούσεις εργατών με φασίστες στη Σταδίου, Δουργούτι και Καισαριανή. 100 εργάτες στην Αθήνα αμπαρώνονται στο εκλογικό τους κέντρο, η αστυνομία καταλαμβάνει το κέντρο με αντλίες και πιστολιές. Και μέσα σ' όλα αυτά συνέρχεται η 6η ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ για να «καθορίσει» πως η «επικείμενη επανάσταση των εργατών στη χώρα μας θα έχει αστικοδημοκρατικό χαρακτήρα, με γρήγορο πέρασμα στη σοσιαλιστική επανάσταση».

Φλεβάρης. Διαμαρτυρίες των φορτοεκφορτωτών λιμένος Καλαμάτας ότι το «σιλό» δημιουργεί ανεργία. Στις δημοτικές εκλογές του Δήμου Καβάλας νικάει το Ενιαίο Μέτωπο με δήμαρχο τον Παρτσαλίδη και σε 70 περίπου κοινότητες. Η κυβέρνηση Τσαλδάρη, συλλαμβάνει στη Καβάλα τον «κόκκινο δήμαρχο», διαδηλώσεις εργατών στη Καβάλα απαιτούν την απελευθέρωσή του.

Μάρτης. Οι τροχιοδρομικοί της Αθήνας, απεργούν για το δεκάλεπτο. Απεργούν ναυτεργάτες σε 17 ελληνικά καράβια που βρίσκονται σε εγγλέζικα λιμάνια και οι επιτροπές караβιών που έχουν σχηματίσει ουσιαστικά διοικούν τα καράβια και αποκτούν μαζικότητα. Πανεργατική απεργία στο Γύθειο. Συλλαλητήρια 7000 εργαζομένων στη Θεσσαλονίκη κατά των ξένων εταιριών.

Απρίλης. Έρχεται στην Καλαμάτα ο επόπτης εργασίας από το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας Παπαδημητρίου, για την επίλυση του ζητήματος με το σιλό στο λιμάνι. Οι λιμενεργάτες επιμένουν να ζητούν τη δημιουργία Ταμείου Συντάξεως Φορτοεκφορτωτών με σκοπό να συνταξιοδοτηθούν οι υπερήλικες και αξιώνουν να τους καταβληθούν 8 δραχμές για κάθε τόνο εκφορτωμένου σίτου, αναδρομικά από το 1928. οι

Κυλινδρόμυλοι αντιπροτείνουν 5 δραχμές ανά τόνο χωρίς αναδρομικά. Οι λιμενεργάτες αρνούνται και ετοιμάζονται για απεργία. Άνεργοι αρτεργάτες διαδηλώνουν στην Αθήνα, ζητώντας αυξήσεις των επιδομάτων του ΤΑΑ. Στάση εργασίας των υαλουργών στο εργοστάσιο λιπασμάτων στο Πειραιά. Άνεργοι στο Πειραιά συγκεντρώνονται έξω από το Δήμο, ζητώντας πασχάλινό επίδομα, η αστυνομία επιτίθεται, νεκρός ένας γέρος άνεργος και τραυματίες. Συγκρούσεις απεργών αρτεργατών και αστυνομίας στη Θεσσαλονίκη. 24ωρη απεργία καπνεργατών και τσαγκαράδων.

Μάης. Οι εργάτες Αθήνας, Πειραιά, Βόλου, Λάρισας, Πάτρας, Καλαμάτας, Σερρών, Θεσσαλονίκης, Καβάλας, γιορτάζουν με 24ωρη απεργία την «κόκκινη» Πρωτομαγιά. Μαχητικές εκδηλώσεις στους δρόμους.

Κυριακή 6 Μαΐου. Σύσκεψη στη Νομαρχία της Καλαμάτας, για την αντιμετώπιση της απεργίας των λιμενεργατών και τη λήψη μέτρων προστασίας των εγκαταστάσεων της «Ευαγγελίστριας». Ισχυρή δύναμη χωροφυλακής και στρατιωτών «πιάνει θέσεις» στο λιμάνι.

7 Μαΐου: οι λιμενεργάτες της Καλαμάτας, αποφασίζουν απεργία και στέλνουν αντιπροσώπους στην Αθήνα για διαπραγματεύσεις με τον υφυπουργό Εθνικής Οικονομίας Στεφανόπουλο.

8 Μαΐου: το «Κίνημα της Καλαμάτας». Απεργούν οι λιμενεργάτες της Καλαμάτας, συγκρούονται με στρατό και αστυνομία, δολοφονούνται εφτά εργάτες.

Το 1935 οι σταφιδοπαραγωγοί της Πελοποννήσου πραγματοποιούν συγκεντρώσεις, απεργίες και πορείες. Στην Κυπαρισσία πορεύονται έφιπποι και οπλισμένοι με καδρόνια προς το εργοστάσιο του σταφιδικού οργανισμού και ο στρατός που καλείται να τους αναχαιτίσει δεν υπακούει και ενώνεται μαζί τους. Καταλαμβάνουν το εργοστάσιο και το τηλεγραφείο και τηλεγραφούν στην κυβέρνηση. τα ίδια συμβαίνουν και σε άλλες περιοχές της Πελοποννήσου. Στην Πύλο σκοτώνονται δύο αγρότες από χωροφύλακες. Ακολουθεί ένοπλη εξέγερση και κατάληψη της Πύλου. Την επόμενη μέρα χάνουν από το στρατό στην Καλαμάτα και συλλαμβάνονται χιλιάδες.

Τον Αύγουστο στο Ηράκλειο απεργούν σταφιδεργάτες και λιμενεργάτες και οι υπόλοιποι εργάτες στέκονται αλληλέγγυοι. Αποπλίζουν μεγάλη δύναμη της χωροφυλακής που έχει επικεφαλής τον σφαγέα της Καλαμάτας, αλλά οι χωροφύλακες διαλύουν τη συγκέντρωση με οπλοπολυβόλα από

την ταράτσα του κτιρίου της χωροφυλακής. Το ίδιο βράδυ οι εργάτες λεηλατούν δύο οπλοπωλεία και οχυρώνονται, καθώς καταφτάνουν δύο αντιτορπιλικά, νέα δύναμη χωροφυλακής η οποία αποπλίζεται και στρατός από το Ρέθυμνο. Ο στρατιωτικός διοικητής δεν μπορεί να κάνει τίποτα και αναγκάζει τους εργοδότες να δεχτούν όλα τα αιτήματα.

Ο “Μάης του ‘36” στη Θεσσαλονίκη.

Αποκορύφωμα του ηρωικού αγώνα της εργατικής τάξης την περίοδο του μεσοπολέμου ενάντια στην απληστία των καπιταλιστών που απαιτούσαν διαρκώς μεγαλύτερη εκμετάλλευση, περισσότερη δουλειά και λιγότερα δικαιώματα για τους εργαζόμενους, ήταν τα γεγονότα του Μάη του 1936 στη Θεσσαλονίκη. Μετά από ένα δεκαήμερο αγώνων και κινητοποιήσεων των εργατών της Θεσσαλονίκης τα γεγονότα έληξαν με 12 νεκρούς και εκατοντάδες τραυματίες από την επέμβαση των δυνάμεων καταστολής της τότε κυβέρνησης Μεταξά.

Στη Μακεδονία-Θράκη, το εργατικό κίνημα, εξακολουθώντας να έχει ως αιχμή τους καπνεργάτες, οργάνωσε όπως προαναφέρθηκε, κατά τα έτη 1927 και 1928, δύο μεγάλες καπνεργατικές απεργίες που είχαν τα χαρακτηριστικά της εξέγερσης. Η πρώτη, για το ασφαλιστικό, ξεκίνησε σε όλη την περιοχή, στις 23-5-1927. Τα ταξικά καπνεργατικά σωματεία συγκρούστηκαν με το κράτος σε έναν αγώνα 19 ημερών –μέχρι τις 10-6-1927–, που έληξε με την ήττα τους. Η δεύτερη απεργία, από τις 11-6-1928 μέχρι τις 10-7-1928, με οικονομικά και θεσμικά αιτήματα, υπερέβη το χώρο της Βόρειας Ελλάδας, με συγκρούσεις και συλλήψεις, και έληξε με νέα ήττα των καπνεργατών.

1936

Τετάρτη 29 Απριλίου: Ξεκινάει η απεργία των καπνεργατών στη Θεσσαλονίκη. Συγκέντρωση στον κινηματογράφο «Πάνθεον» 5.000 καπνεργατών. Τις επόμενες μέρες η απεργία επεκτείνεται σε Πειραιά, Αγρίνιο, Σέρρες, Δράμα, Κομοτηνή, Ξάνθη, Νιγρίτα, Σιδηρόκαστρο, Βόλο, Δοξάτο, Λαγκαδά, Αλμυρό, Λαμία, Καρδίτσα.

Παρασκευή 1 Μάη: Συγκέντρωση πρωτομαγιάς στο Άλσος Μπεχτισινάρ με 2.000 άτομα.

Σάββατο 2 Μάη: Η χωροφυλακή διώχνει τις απεργιακές φρουρές από τα καπνομάγαζα. Η απεργία επεκτείνεται και σε άλλους κλάδους

εργαζομένων.

Κυριακή 3 Μάη: 40-50% των εργαζομένων της πόλης βρίσκεται σε απεργία. Μπροστά στην απεργία βρίσκονται οι καπνεργάτες και οι κλωστοϋφαντουργοί. Στο Βόλο η απεργία επεκτείνεται και στους φορτοεκφορτωτές.

Δευτέρα 4 Μάη: Ξεκινούν απεργία οι εργάτες των εργοστασίων ηλεκτρισμού, οι εργάτες σιδηροβιομηχανίας και οι τροchioδρομικοί της Θεσσαλονίκης. Ξεκινάει διαδήλωση 5.000 καπνεργατών από τα γραφεία του Πανκαπνεργατικού Σωματείου προς το τηλεγραφείο για να στείλουν τηλεγράφημα διαμαρτυρίας στην κυβέρνηση. Στον δρόμο γίνονται πάνω από 10.000. Ξεκινάνε σποραδικές συγκρούσεις με την χωροφυλακή στο Σ. Σταθμό, πλατεία Βαρδάρη, Εγνατία και Βενιζέλου. Τραυματίζεται η καπνεργάτρια Σοφία Κωνσταντινίδου. Στην Δράμα επαγγελματίες και βιοτέχνες κατεβαίνουν σε απεργία αλληλεγγύης. Στην Καβάλα οι απεργοί φτάνουν τους 10.000.

Τρίτη 5 Μάη: Κατεβαίνουν σε απεργία οι τσαγκαράδες, οι μυλεργάτες και οι φοιτητές. Οι φυματικοί κατεβαίνουν σε διαδήλωση και συγκρούονται με την αστυνομία. Συγκρούσεις των τσαγκαράδων στην πλατεία Βλάλη με τους τριεπιλίτες (Εθνική Ένωσης Ελλήνων-ΕΕΕ, παρακρατική φασιστική οργάνωση) που βοηθάνε την χωροφυλακή.

Τετάρτη 6 Μάη: Στην Ξάνθη γίνεται πανεργατική απεργία. Στο Βόλο η Παλλαϊκή Επιτροπή Αγώνα αποφασίζει τοπική γενική απεργία. Στην Ελευσίνα απεργούν τα εργοστάσια «Τιτάν» και «Ελαιουργία» και οι φορτοεκφορτωτές. Έξω από το υφαντουργείο «Τσίτση» οι εργαζόμενες, ανάμεσα τους και κορίτσια 14-20 χρονών αποκρούουν επίθεση της χωροφυλακής που προσπαθεί να βάλει μέσα απεργοσπάστες.

Πέμπτη 7 Μάη: Πάνω από 50.000 απεργοί σε όλη την Ελλάδα. Αρχίζουν να γίνονται συλλήψεις των γυναικών και των παιδιών των απεργών.

Παρασκευή 8 Μάη: Στη Θεσσαλονίκη η απεργία είναι καθολική. Στις 11 το πρωί 5-6.000 καπνεργάτες κάνουν διαδήλωση από το Βαρδάρη ως τη Γενική Διοίκηση. Η χωροφυλακή τους απαγορεύει να πλησιάσουν και τους επιτίθεται με πεζά και έφιππα τμήματα. Διασκορπίζονται και ενώνονται με τους τσαγκαράδες. Σε άλλο σημείο της πόλης κάνουν διαδήλωση 2.500 εργάτες και εργάτριες κλωστοϋφαντουργίας. Σπάνε τον αστυνομικό κλοιό και ενώνονται με τους άλλους διαδηλωτές. Στην διασταύρωση Εγνατίας με Βασιλέως Κωνσταντίνου δέχονται άγρια επίθεση της χωροφυλακής.

300 τραυματίες και 30 συλλήψεις. Οι καμπάνες σε όλη την πόλη χτυπάνε συνέχεια (στο μεσοπόλεμο αυτό ήταν το σήμα για να κατέβουν όλοι σε κινητοποίηση). Από τις 11 το βράδυ πολλές ομοσπονδίες παίρνουν απόφαση να κατέβουν σε απεργία. Η κυβέρνηση διατάζει το στρατό να επιβάλλει την τάξη. Ο Μεταξάς δηλώνει ότι πρέπει να προστατευτεί η αξιοπρέπεια του κράτους!

Σάββατο 9 Μάη: Από το πρωί χτυπάνε οι καμπάνες για να κατέβουν όλοι στην διαδήλωση διαμαρτυρίας για τα χτεσινά γεγονότα. Στην Θεσσαλονίκη μόνο υπάρχουν τουλάχιστον 50.000 απεργοί. Αγανακτισμένοι εργάτες, νοικοκυρές, μαθητές, φοιτητές, επαγγελματίες κατεβαίνουν στη διαδήλωση. Η χωροφυλακή έχει τοποθετήσει ένοπλους με πολιτικά και τριεπιλίτες στις ταράτσες κτιρίων στην Εγνατία. Σε κάποια στιγμή αρχίζουν να πυροβολούν με σκοπό να εκφοβίσουν τους διαδηλωτές και να διαλυθούν. Αρκετοί τραυματίες και ένας νεκρός. Οι διαδηλωτές σηκώνουν τον νεκρό και κατευθύνονται στην Εθνικής Αμύνης, στον εισαγγελέα εφετών. Μεγάλη δύναμη της χωροφυλακής έχει συγκεντρωθεί στο Ε' Αστυνομικό Τμήμα. Επιτίθενται στους διαδηλωτές και πυροβολούν. 9 πέφτουν νεκροί και εκατοντάδες τραυματίες στην στάση Κολόμβου. Η πορεία προσπαθεί να πλησιάσει το Διοικητήριο. Σπάνε τον κλοιό της αστυνομίας και στήνουν οδοφράγματα. Στην Εγνατία, κοντά στα γραφεία του σωματείου αυτοκινητιστών σταματάει μια κλούβα με συλληφθέντες. Οι απεργοί προσπαθούν να τους απελευθερώσουν. Οι χωροφύλακες πυροβολούν και σκοτώνουν τον οδηγό Τάσο Τούση. Οι διαδηλωτές εξαγριώνονται. Τα συνθήματα που ακούγονται είναι: «Κάτω η κυβέρνηση», «Αίσχος», «Εκδίκηση». Παίρνουν το πτώμα, το βάζουν σε μια πόρτα και μπαίνει στην κεφαλή της πορείας. Είναι πάνω από 5.000. Η διαδήλωση συνεχίζει μέχρι την Τσιμισκή και μετά οι διαδηλωτές διαλύονται και κατευθύνονται προς τις γειτονιές. Οι συγκρούσεις συνολικά κρατάνε 4 ώρες. Απολογισμός: 12 νεκροί, 32 βαριά και 250 ελαφρά τραυματίες, όλοι πολίτες. Το βράδυ, με διαταγή του στρατού απαγορεύονται οι συγκεντρώσεις και κλείνονται μέσα στα αστυνομικά τμήματα όλοι οι χωροφύλακες.

Κυριακή 10 Μάη: Γίνεται η κηδεία των νεκρών διαδηλωτών. 150.000 άτομα κατακλύζουν όλη την πόλη. Η χωροφυλακή εξακολουθεί να βρίσκεται στα τμήματα. Ο στρατός δεν χτυπάει. Μετά την κηδεία γίνεται πορεία. Περνάει από το κτίριο της Γενικής Ασφάλειας στην Εθνικής Αμύνης και λιθοβολούν την πρόσοψη. Γίνεται συγκέντρωση στην πλατεία Ελευθερίας.

Στις 8:30μμ ο στρατός ανακοινώνει ότι μετά τις 10:00μμ απαγορεύεται η κυκλοφορία. Έχουν φτάσει ήδη 4 αντιτορπιλικά, μια ίλη ιππικού, και 2 τάγματα από Λάρισα, Βέροια και αλλού. Συγκροτείται διαδήλωση νέων που φτάνει τις 40.000, πηγαίνουν στο λιμάνι, μπαίνουν σε βάρκες και προσπαθούν να προσεγγίσουν τα πλοία του στρατού, να μιλήσουν με τους ναύτες και να τους προσφέρουν λουλούδια.

Δευτέρα 11 Μάη: Δεν καλείται καμία κινητοποίηση, οι ηγεσίες σταματάνε την απεργία με το επιχείρημα ότι θα δημιουργηθούν «έκτροπα» και συμβιβάζονται με τις πενιχρές αυξήσεις που υπόσχεται η κυβέρνηση. Αρχίζουν οι συλλήψεις, οι προσαγωγές και το ξύλο στα αστυνομικά τμήματα. Το κίνημα έχει προδοθεί!

Τρίτη 12 Μάη: Η τάξη επικρατεί και πάλι στην Θεσσαλονίκη. Θα ακολουθήσει τεράστια καταστολή.

Τετάρτη 13 Μάη: Καλείται γενική απεργία, που είναι μαζική, αλλά ετεροχρονισμένη. Δεν δίνει προοπτική γιατί το μέτωπο της Θεσσαλονίκης, που ήταν στην πρωτοπορία του αγώνα, έχει κλείσει.

Συγκεντρωτικά στοιχεία (όσα υπάρχουν, προφανώς δεν είναι ακριβή) για τον Μάιο του '36: 1.492 συλλήψεις, 160 φυλακίσεις, 34 εκτοπίσεις (εξορίες), 761 παραπομπές σε δίκη. Καταδικάστηκαν 283, βασανίστηκαν 438, τραυματίστηκαν από την αστυνομία 511, σκοτώθηκαν 12. Έγιναν 585 κατασχέσεις εντύπων και 135 βίαιες διαλύσεις συγκεντρώσεων.

Στις 4 Αυγούστου του 1936 ο Μεταξάς κάνει πραξικόπημα με την έγκριση του Βασιλιά και στη συνέχεια το 1940 ξεκινάει η κατοχή. Παρόλα αυτά οι εργατικοί αγώνες δεν σταμάτησαν κατά τη διάρκεια της κατοχής, ενώ ήταν πάντα συνδεδεμένοι με εθνική απελευθέρωση.

Στην Αθήνα οι πρώτες μαζικές διαμαρτυρίες σημειώθηκαν τον Οκτώβριο του 1941. Τον Δεκέμβριο της ίδιας χρονιάς σημειώθηκαν φοιτητικές κινητοποιήσεις. Τον Ιανουάριο και Μάρτιο του 1942 οι ανάπηροι πολέμου κατέβηκαν στους δρόμους. Οι μεγάλες απεργίες άρχισαν στις 13 Απρίλη του 1942 με τους Τριατατικούς (Ταχυδρομεία – Τηλεγραφεία – Τηλεφωνεία) και συνεχίστηκαν όλο το καλοκαίρι, παρά την τρομοκρατική διαταγή της Ανωτάτης Γερμανικής Διοίκησης που απειλούσε με βαρύτερες ποινές, μέχρι και με θάνατο τους απεργούς ή διαδηλωτές. Από τις 7-14 Σεπτεμβρίου, με πρωτοβουλία του ΕΑΜ μεγάλη απεργία οργανώθηκε στην Αθήνα και τον Πειραιά, με επιτυχία. Συμμετείχαν

οι εργάτες ηλεκτροπαραγωγής, ανθρακωρύχοι της Καλογρέζας, εργάτες των λιπασμάτων, υφαντουργοί, εργάτες της ΟΥΛΕΝ και του ΦΙΞ, σιδηροδρομικοί, τροχιοδρομικοί, αυτοκινητιστές, λιμενεργάτες, υπάλληλοι υπουργείων, δημόσιων υπηρεσιών, τραπεζών, της τηλεφωνικής, εργαζόμενοι στα νοσοκομεία, γιατροί, μηχανικοί και δικηγόροι, αλλά και οι επαγγελματίες βιοτέχνες. Φοιτητές και ανάπηροι και τα θύματα πολέμου πήραν μέρος στις διαδηλώσεις. Η κυβέρνηση των Κουΐσλιγκ για να σπάσει την απεργία, ετοίμασε ένα διάταγμα ομαδικών απολύσεων δημόσιων υπαλλήλων. Ωστόσο, οι εργάτες του εθνικού τυπογραφείου αρνήθηκαν να το δημοσιεύσουν και κατέβηκαν σε απεργία. Οι κατακτητές συνέλαβαν πολλούς απεργούς και τους έκλεισαν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης, όμως η απεργία συνεχίστηκε. Ύστερα από οκτώ ημέρες απεργίας, διαδηλώσεων και συγκρούσεων με τις δυνάμεις κατοχής, οι απεργοί νίκησαν. Δόθηκαν σημαντικές αυξήσεις στα ημερομίσθια και σχεδόν τετραπλασιάστηκαν οι μισθοί των δημόσιων υπαλλήλων. Ξανάρχισαν να λειτουργούν τα λαϊκά και παιδικά συσσίτια, αυξήθηκαν οι διανομές του μπακάλη και αφέθηκαν ελεύθεροι οι συλληφθέντες στη διάρκεια της απεργίας.

Τον Δεκέμβριο του 1944 γίνονται τα Δεκεμβριανά με ήττα των ΕΑΜ-ΕΛΑΣ-ΚΚΕ και στη συνέχεια ακολουθεί υπονόμευση των συνδικάτων και του εργατικού κινήματος με τη βοήθεια των Άγγλων που δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για την απαξίωση των ΕΑΜιτών και από την κοινωνία. Ακολουθεί ο εμφύλιος 46-49 με την επικράτηση των δεξιών αρχίζουν φυλακίσεις, εξορίες και γενικότερη αντικομμουνιστική προπαγάνδα. Η Ελλάδα περνάει στην επιρροή της Αμερικής και το εργατικό κίνημα προσπαθεί να ανασυγκροτηθεί. Στην πρώτη περίοδο μετά τον εμφύλιο (1949-1958), η κινητικότητα των μαζών εμφανίζεται χαμηλή, λόγω του αντικομμουνιστικού νεοϊδρυθέντος κράτους και τις αμέτρητες διώξεις. Οι κοινωνικοί αγώνες είναι ουσιαστικά ανύπαρκτοι παρά τη βαθιά οικονομική και κοινωνική κρίση, την εξαθλίωση των μαζών. Η ήττα έχει αποδιοργανώσει και εξουθενώσει την εργατική τάξη. Όποιοι κοινωνικοί αγώνες εμφανίζονταν αυτή την περίοδο, είναι αγώνες για τη δημοκρατία, την κατάργηση της έκτακτης νομοθεσίας, τη γενική αμνηστία, την υπεράσπιση δημοκρατικών δικαιωμάτων, το Κυπριακό, την εκπαίδευση κτλ. Η ανάπτυξη των αγώνων αυτών που θα βοηθηθούν σημαντικά από τη δημιουργία και την ανάπτυξη της ΕΔΑ, ιδιαίτερα από το 1954-1956, θα αποτελέσει το πεδίο σταδιακής ανασύνταξης του ηττημένου

ΕΑΜικού κόσμου, και θα αποτελέσουν πρόδρομο της κοινωνικής έκρηξης της δεκαετίας του '60. Πραγματοποιούνται διάφορες απεργίες όπως αυτή των τραπεζοϋπαλλήλων το 1951 αλλά και πανεργατικές όπως αυτή του 1953 που είχε ξεσπάσει στις 4/6 με αφορμή τα οικονομικά μέτρα της κυβέρνησης, ύστερα από υπόσχεση του Υπουργού Εργασίας για αυξήσεις στους ιδιωτικούς και δημόσιους υπαλλήλους κατά 7-12%. Από πλευράς οργάνωσης υπάρχει πάντα η κυβερνητική ΓΣΕΕ, ενώ από το 1955 υπάρχει και το Δημοκρατικό Συνδικαλιστικό Κίνημα από την ΕΔΑ και την κίνηση Ελεύθερα Συνδικάτα.

Η άνοδος του εργατικού κινήματος αντανάκλαται στην ραγδαία αύξηση των απεργιών, ήδη απ' τις αρχές του δεύτερου μισού της δεκαετίας του '50. Απ' το 1956 ως το 1958, ο αριθμός των απεργών τριπλασιάζεται σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη περίοδο και φτάνει συνολικά το 1,1 εκατομμύρια εργάτες. Την ίδια εποχή κάνει την εμφάνισή του και το φοιτητικό κίνημα, καθώς η ανώτατη εκπαίδευση έχει αρχίσει να μαζικοποιείται. Στις εκλογές του 1958, η ΕΡΕ (δεξιά)βγαίνει πρώτο κόμμα, αλλά η ΕΔΑ (αριστερά), με 24,4% των ψήφων (το μεγαλύτερο ποσοστό που πήρε ποτέ αριστερό κόμμα στην Ελλάδα), ανακηρύσσεται αξιωματική αντιπολίτευση κι εκλέγει 79 βουλευτές. Παρά το γεγονός ότι η ΓΣΕΕ ελέγχεται πλήρως από την κυβέρνηση, παρά την ύπαρξη του «Συνδικαλιστικού» της Ασφάλειας, που γεμίζει κάθε εργασιακό χώρο με χαφιέδες, η αριστερά αρχίζει σταδιακά ν' αναλαμβάνει την ηγεσία των αγώνων, ήδη πριν από το 1960. Οι Συνεργαζόμενες Εργατικές Οργανώσεις, που είναι το εναλλακτικό κέντρο απέναντι στην εργοδοτική ΓΣΕΕ, έχουν 35 σωματεία μέλη όταν ιδρύονται το '62, φτάνουν τα 115 τον Απρίλη του '64 και τα 315 στο τέλος της χρονιάς. Η πρώτη μεγάλη κινητοποίηση γίνεται στα τέλη του 1960 από τους οικοδόμους. Η πανελλαδική τους απεργία έχει μεγάλη επιτυχία. Την 1 Δεκέμβρη συγκρούονται στο κέντρο της Αθήνας με την αστυνομία, ξηλώνουν τα πεζοδρόμια, στήνουν οδοφράγματα και αντιπαρατίθενται με τις μηχανοκίνητες αστυνομικές δυνάμεις. Είναι η πρώτη φορά από τα τέλη του '40 που εργατικός αγώνας συγκρούεται ανοιχτά και μάλιστα πετυχημένα, με τις δυνάμεις καταστολής. Καταφέρνουν να πετύχουν το 7ωρο και μια σειρά άλλα αιτήματα. Χρόνο με τον χρόνο οι απεργίες πολλαπλασιάζονται, για να φτάσουν στο αποκορύφωμα του 1966, με 1,6 εκατομμύρια απεργούς. Το καλοκαίρι του 1965 είναι πια σε όλους φανερό πως τα πράγματα οδηγούνται σε ρήξη. Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος,

επιμένει να ορίσει υπουργό Άμυνας πιστό στον ίδιο, παρ' ότι κάτι τέτοιο αποτελούσε αποκλειστική αρμοδιότητα του πρωθυπουργού. Στις 15 του Ιούλη αποπέμπει τον Γ. Παπανδρέου και ορκίζει μια κυβέρνηση αποστατών βουλευτών της ΕΚ (Ενωση κέντρου) που συνεργάζονται με την ΕΡΕ. Η βάση γι' αυτή την αποστασία πρέπει ν' αναζητηθεί από τη μια στην ανοιχτή δωροδοκία δεκάδων βουλευτών με τεράστια ποσά, αλλά και στον φόβο μιας μερίδας της ΕΚ μπροστά στην έκρυθμη πολιτική κατάσταση που γι' αυτούς αντιπροσώπευε τον χειρότερο εφιάλτη τους: τον «κομμουνιστικό κίνδυνο». Ανοίγει μια περίοδος τριών περίπου μηνών με τον λαό να διαδηλώνει μέρα νύχτα, σχεδόν σε καθημερινή βάση.

Τότε δημιουργείται το κίνημα του 1-1-4, που ήταν μια αναφορά στο άρθρο 114 του Συντάγματος: «Η τήρηση του Συντάγματος επαφίεται στον πατριωτισμό των Ελλήνων», που αντιπροσώπευε το αίσθημα του λαού για δημοκρατία, ενάντια στις παρεμβάσεις του Παλατιού. Σε μια Αθήνα των 2,5 εκατομμυρίων κατοίκων, η αποπομπή του Παπανδρέου οδηγεί αυθόρμητα 1 εκ. διαδηλωτές στους δρόμους. Οι συγκρούσεις με την αστυνομία είναι καθημερινές, οι τραυματίες εκατοντάδες. Στις 21 του Ιούλη δολοφονείται ο φοιτητής της ΑΣΟΕΕ και μέλος της Διοικούσας Επιτροπής Νεολαίας της ΕΔΑ, Σωτήρης Πέτρουλας. Η Ασφάλεια, φοβούμενη την έκρηξη του κόσμου στην κηδεία του, προσπαθεί να τον θάψει νύχτα, αλλά σκοντάφτει στην αντίδραση του παπά. (θεωρείται αντιχριστιανικό να τελεστεί λειτουργία πριν την ανατολή του ηλίου). Έτσι, η κηδεία του μετατρέπεται στην μεγαλύτερη μέχρι τότε διαδήλωση. Στο διάστημα των 40 ημερών από το μοναρχικό πραξικόπημα καταγράφηκαν 400 συγκεντρώσεις σ' ανοιχτό χώρο. Η Βουλή ήταν κάθε μέρα αποκλεισμένη. Τέτοιος ρυθμός κινητοποιήσεων δεν έχει προηγούμενο στην ελληνική ιστορία. Η κορυφαία στιγμή αυτής της μάχης ήταν η Γενική Απεργία της 27 του Ιούλη. Γράφει ο ιστορικός Δ. Λιβιεράτος: «Είναι πραγματικά μια μεγάλη μέρα για τους αγώνες του ελληνικού προλεταριάτου. Το εγχείρημα είναι δύσκολο και επικίνδυνο. Από το 1946 έχει να γίνει πανεργατική πολιτική απεργία. Η προετοιμασία δεν είναι επαρκής. Και όμως, αυθόρμητα, μέσα στα εργοστάσια, στα μαγαζιά, στις γειτονιές, έγινε μια τεράστια προετοιμασία. Αυτοσχέδιες επιτροπές σχηματίζονται, απεργιακές φρουρές της στιγμής δημιουργούνται από αυτούς που βαδίζουν στους δρόμους, από αγνώστους μεταξύ τους εργάτες και η απεργία παίρνει σάρκα και οστά. Η συγκοινωνία έχει σχεδόν σταματήσει, αλλά χιλιάδες, πολλές χιλιάδες

εργάτες κατεβαίνουν με τα πόδια στη πλατεία Δημαρχίας όπου θα γίνει η συγκέντρωση...».

Ο κόσμος που ξεχύθηκε στους δρόμους, οργάνωσε τη μεγάλη απεργία και συγκρούστηκε για βδομάδες με την αστυνομία, είχε μια δυναμική πολύ ριζοσπαστικότερη από τους στόχους της ΕΚ. Τα συνθήματα για “Δημοψήφισμα”, “η Αυλή να μαντρωθεί”, έβαζαν στο στόχαστρο τον ίδιο το θεσμό της μοναρχίας, και ουσιαστικά όλο το πολιτικό οικοδόμημα στο οποίο στηριζόταν η άρχουσα τάξη. Αλλά η ηγεσία του κινήματος ήταν πολύ πιο πίσω από αυτή τη δυναμική. Όμως η ΕΔΑ σ' όλη αυτή τη περίοδο ποτέ δεν έβαλε το ζήτημα της Μοναρχίας, προσπάθησε μάλιστα να καταπνίξει αυτά τα συνθήματα. Έτσι άφησε ανοιχτό το δρόμο στην ηγεσία της ΕΚ και τον Παπανδρέου ώστε να προχωρήσουν σε ένα συμβιβασμό με τα ανάκτορα και την ΕΡΕ. Ακόμα και στις αρχές του 1966, όταν αυτός ο συμβιβασμός είχε πια αποκρυσταλλωθεί, η ηγεσία της ΕΔΑ παρουσίασε μια πρόταση 5σημείων «για έξοδο από την κρίση». Το 4ο σημείο δεν άφηνε περιθώρια γι' αμφιβολίες: «Κανένα κόμμα δεν θα θέσει πολιτειακό ζήτημα»! Στις 17 Σεπτέμβρη, η τρίτη κυβέρνηση των αποστατών - του Στ. Στεφανόπουλου - κατάφερε να πάρει ψήφο εμπιστοσύνης.

Το 1967 ακολουθεί η χούντα που πέφτει το 1974. Σε όλη τη διάρκεια της δικτατορίας πραγματοποιούνται απεργίες, διαδηλώσεις και πορείες με αποκορύφωμα το πολυτεχνείο, στο οποίο έγιναν και εργατικές συνελεύσεις εκτός από αυτές των φοιτητών.

Η μεταπολίτευση χαρακτηρίζεται από αμέτρητες απεργίες και συγκρούσεις καθώς μεγάλο μέρος της ελληνικής κοινωνίας πολιτικοποιείται εκ των πραγμάτων. Παρόλα αυτά σχεδόν κανείς δεν θέτει ζήτημα συνολικής ανατροπής του πολιτεύματος, αλλά επενδύουν στην βελτίωση του υπάρχοντος. Από την εκλογή του ΠΑΣΟΚ το 1981 μέχρι και σήμερα πραγματοποιούνται αμέτρητες απεργίες και κοινωνικές διεκδικήσεις, οι οποίες δεν ξεφεύγουν των καθιερωμένων, σπάνια πραγματοποιείται εκτροπή και συγκρούσεις εργατών με τις αρχές, ενώ ακόμα σπανιότερα εκφράζεται έμπρακτη αλληλεγγύη άλλων εργατών στους εκάστοτε απεργούς. Το ΚΚΕ ήδη πριν από τη χούντα έχει αποφασίσει μετριοπαθή στάση και προσπαθεί σε κάθε περίπτωση να αποτελέσει την πρωτοπορία της εργατικής τάξης, ακόμα και υπονομεύοντας αγώνες. Το βιοτικό επίπεδο των Ελλήνων εργατών ανεβαίνει διαρκώς, καθώς η Ελλάδα αποτελεί μια από τις πιο αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες και το πέπλο της δήθεν δημοκρατίας

και ελευθερίας κρύβει καλά σε συνδυασμό με το ιδεολόγημα της ασφάλειας την υποδούλωση της εργατικής τάξης. Σταδιακά καταργούνται κατακτήσεις των περασμένων ετών όπως το οχτάωρο και η εργατική τάξη αδυνατεί να αντιδράσει, καθώς τα αλλεπάλληλα ξεπουλήματα αγώνων από την εκάστοτε ηγεσία απογοητεύουν και εμποδίζουν τους εργάτες να διεκδικήσουν ακόμα και τα αυτονόητα. Οι κυβερνήσεις ΠΑΣΟΚ και ΝΔ εναλλάσσονται και είτε προσφέροντας ψίχουλα είτε οξύνοντας την καταστολή καταφέρνουν να κρατούν την εργατική τάξη σε λήθαργο.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Σε αυτό το γενικευμένο καθεστώς επίθεσης, που βιώνει ο εργαζόμενος στον εργασιακό του χώρο, εμείς δεν αντιπροτείνουμε μόνο την εν μέρει αλλαγή των εργασιακών συνθηκών, αλλά την καταστροφή τους.

Μια τέτοια αντίθεση, είναι αρκετά πολύπλοκη και δεν απομονώνεται από τις κοινωνικές συνθήκες που επικρατούν και έχουν χτίσει το υπάρχον. Η καταστροφή του θεσμού της εργασίας (με τις υπάρχουσες δομές του) δεν εξασφαλίζεται από μονομερείς και αποκομμένους αγώνες. Θα έρθει μέσα από μια διαρκή εναντίωση απέναντι στους θεσμούς και στα θεμέλια του υπάρχοντος καπιταλιστικού κόσμου.

Η επαναπροσδιόριση των κοινωνικών σχέσεων καθώς και το τέλος του υλισμού που χαρακτηρίζει τις ζωές μας είναι βασικά ζητήματα μέσα από τα οποία ο άνθρωπος θα καταφέρει να αποτινάξει τα δεσμά του.

Βέβαια ο δρόμος προς αυτή τη σκοπιά δεν είναι απλός και ανεμπόδιστος. Υπάρχει ένα τεράστιο χάσμα συνήθειας και αλλοτρίωσης ένα «ακλόνιτο» μοντέλο μέσω του οποίου έχουν μάθει να ζουν, να επικοινωνούν, να διασκεδάζουν και να πεθαίνουν ολόκληρες γενιές ανθρώπων, μέχρι τη δικιά μας.

Όταν ο άνθρωπος συνειδητοποιήσει και αποτινάξει τους εξουσιαστικούς σκοπούς του, θα καταφέρει να απελευθερώσει κάθε μια απ' τις μικρές πτυχές της καθημερινότητάς του.

Οι αυτόνομοι –συλλογικοί –αυτοοργανωμένοι από τα κάτω κοινωνικοταξικοί αγώνες στους εργασιακούς χώρους έχουν πολλά να μας διδάξουν και να μας προσφέρουν.

Όταν η επιλογή της ρήξης και της ανατροπής γίνεται κτήμα όλο και περισσότερων κοινωνικών ομάδων, τότε θα μπορούμε να μιλήσουμε για την καταστροφή των συνθηκών της μισθωτής σκλαβιάς που βιώνουμε

καθημερινά. Δηλαδή, επιλογές αντίστασης, όπου κάθε άνθρωπος – εργαζόμενος δεν θα στηρίζεται σε ειδικούς, αλλά θα παίρνει στα χέρια του τα θέλω, τις επιδιώξεις και τις επιλογές του.

Όταν ο άνθρωπος θα προσφέρει τις υπηρεσίες του αδιαμεσολάβητα ανάλογα με τα ενδιαφέροντά του και τις γνώσεις του και θα αποδέχεται άλλες υπηρεσίες με τον ανάλογο τρόπο.

Όταν ο άνθρωπος σταματήσει να περιστρέφεται γύρω από το μίζερο εγώ του, όταν πάψει να ενεργεί μέσω της απάθειας που τον διακατέχει, τότε μόνο θα μπορέσει να ζήσει ΑΛΗΘΙΝΑ.